

నా అభిప్రాయం (శ్రీ శ్రీ)

Sri Sri Acc No: 28497

No. 1 South Road, MADRAS-600 028 PHONE : 737 33

మద్రాసు, } శ్రీ శ్రీ
23-9-'80

ఉప్పు పప్పు కూరగాయలలా ఆడవాళ్ళ అందం, ఆఖరికి కవిత్వం కూడా మార్కెట్ సరుకులాగా మారిపోయాయి. ఇదీ ఈ నాటి పరిస్థితి. పోనీ, ఇదివరలో పరిస్థితి యేమైనా బాగుం డేదా అంటే, “మంచి గతమున కొంచెమేనోయ్” అన్నాడు మహాకవి ఒక్క కవిత్వం విషయం ఆలోచిస్తే ఆకాలంలో ఆదో భోగపస్తువు. కవులు, రాజుల, జమీందారుల, ఆస్థానాలలో ఉంపుడు కత్తెలు.

కాబట్టి ఆశ అనేది ఏమయినా ఉంటే అది భవిష్యత్తు మీదనే. కవిత్వానికి మానవ జాతికి భావికాలమే బంగారు కాలం కావాలి. కవిత - పూర్వంలాగ భోగపస్తువు, ప్రస్తుతం లాగ వ్యాపార పస్తువు కాకుండా ముందు ముందొక ఉపయోగ పస్తువుగా రాణించాలి.

అలా భాసిస్తుందనడానికి సూచనలే శ్రీమతి తెరేసా దేవదానంగారి ఖండ కావ్యాలు.

తెరిసా కవితలు

కవిత్యం రాయాలనీ రాయవచ్చును. గుండెలు కుమిలినా రాయవచ్చును. గురు లఘువులు పేర్చి వృత్తాలు కట్టవచ్చును. గుండెలు యల్లుమనిపించే వేగవాహినిగా కొట్టుకొని పోనీయ వచ్చును. శ్రీమతి తెరిసా కవిత్యం - గుండెలు కుమిలి పుట్టింది. అది గుండెలు యల్లుమనిపించే వేగవాహిని అన్నా అతిశయోక్తి కాదు.

కథ, నవల, నాటకం ఎవరైనా రాయవచ్చును. చేయి తిరిగినకొద్దీ, అనుభవం హెచ్చినకొద్దీ బాగానూ వ్రాయవచ్చును. కాని కవిత అలా కాదు. అది పుట్టినప్పుడే - అందంగా, చెవికింపుగా, గుండెలను స్పందింప చేపేదిగా వుండాలి. లేకపోతే దాన్ని కవిత్యమే అనము కదా! తెరిసా కవితలు మనస్సుని అకట్టుకోడానికి కారణాలు వెతకనక్కరలేదు. కవితా వస్తువు అలాంటిది శ్రీమతి తెరిసా - స్త్రీ కనుకనే ఏమో ప్రతి విషయాన్ని స్త్రీగా పరిశీలించి కవిత లల్లింది. స్త్రీలకి జరిగిన అన్యాయాలు ఆమె, గుండెలు రగిలిస్తున్నాయి. దేశసౌభాగ్యంలో నా నాటికి తీసికట్టు ఆయి పోతున్న స్త్రీజాతి మనుగడ యీమెను కలవరపరుస్తూ వుంది. స్త్రీ జాతిని పట్టి పీడిస్తున్న అనేకానేక విషయాలు కవయిత్రిని కలచి వేస్తున్నందుకు నిదర్శనే యీ కవితా సంపుటి దేశభక్తి వుంది. మానవులపై మమకారం వుంది. గుండెలనిండా మానవత్వం వుంది. కవికి యింత కంఠే కావలసిన లక్షణాలు ఏమున్నాయి? ఏముండాలి? ఏ ఇజాలలో కట్టుపడకుండా శ్రీమతి తెరిసా యీలానే కవిత్యం రాయాలని నాకోరిక. ఎంత గొప్ప ఇజమైనా స్వంత దేశాభిమానానికి దూరం అయినది కాకూడదు. ఎంత గొప్ప కవి అయినా - పరాయి దేశంపై ప్రాపు కోసం చూడకూడదు.

దేశాభిమానం ఆత్మాభిమానం అధికంగాకల యీ కవయిత్రి ఉత్తరోక్తా ఇంకా మంచిమంచి రచనలు చేసి - పేరు ప్రఖ్యాతులు గడించాలని ఆశిస్తున్నాను.

కె. రామలక్ష్మి, మద్రాసు [16-2-'81]

భారతగీతావళి

1. జాతీయ పతాక భావన

ఎగురవే ఎగురవే ఎగురవే జెండా

శాంతిదూతగ నీవు జాతీయజెండా.

- 1) మూడురంగుల జెండా, ముచ్చటైన జెండా
ముక్తికలిగినజెండా యుక్తికలిగినజెండా
భక్తికలిగినజెండా, శక్తికలిగినజెండా.
భారతీయులకంట, భరతమాతకుదండ ||ఎ||

- 2) కాషాయవర్ణము, కదనరంగపుగుర్తు
వీరవరులకుగుర్తు, తెలుపునీమలుపు
తెల్లదనపుగుర్తు, తెలుపునీమలుపు
మదిలోని మమతలను, నిలుపునీతెలుపు

- 3) ఆకుపచ్చనిగుర్తు. అదితెలుపునీగెలుపు
ఆందరిమదిలోన. ఆలజడను నిలుపు||
క్రాంతినిభ్రాంతిని. తొలగించునీశాంతి
కళకళపైర్లతో. కాంతులీనును ధ్యాతి ||ఎ||

- 4) నడుమనిలిచినగుర్తు. నాణ్యమైనగుర్తు
నాల్గపాదంబుల. ధర్మంబునిలుపు
ఆశోకచక్రంబు, ఆదర్శవంతంబు
అగనిలోజ్యోతిగా, అలరారునీజెండా ||ఇ||

2. ఆంధ్ర రాష్ట్రా వ త రణ

అరుణోదయం, ఆంధ్రోదయం

ఆంధ్రులపాటి మహోదయం

- 1) సవ్యాంధ్రనిర్మాత నిర్మలచరిత
 పొట్టి శ్రీరాములు పుణ్యచరిత
 పోరాడెను. సాధించెను, ప్రాణములనే నర్పించెను.
 జై ఆంధ్ర జైజై ఆంధ్ర జై ఆంధ్ర

- 2) భాషలన్నిట తెలుగుయేలేస్సా
 భాయిభాయి అనుటయేలేస్సా
 ఆంధ్ర తెలంగాణయేలేస్సా
 ఐక్యతయే, బహులేస్సా ॥జ॥

జై ఆంధ్రప్రదేశ్ జైజై ఆంధ్రప్రదేశ్ జై ఆంధ్రప్రదేశ్

- 3) కృష్ణరాయ లేలెరా కూరిమినే నిలనేర్పరా
 నన్నయ్యలనిలచెరా, నాణ్యతయే రచియించెరా
 ఆంధ్రదేశచరితం అనంద భరితం
 అవనిలో నిరతం ఆరనిసళాంతం

జై ఆంధ్రప్రదేశ్ జైజై ఆంధ్రప్రదేశ్ జై ఆంధ్రప్రదేశ్

3. న ర్వ మ త సా మ ర న్య భావము

సర్వేశ్వరా ! ఈశ్వరా ! అల్లా అల్లా!

మేమెల్లరము సీపిల్లలమేకాదా ॥స॥

- 1) మతమన్నది ద్వేషాలకు మూలమైతే
గతమన్నది రోషాలకు స్థానమైతే
మతంవద్దు, ఐక్యతయే మనసొత్త ||మ||
- 2) హిందువులు ముస్లిములు త్రైస్తవులంత
ఓర్పుతో నేర్పుతో నేస్తములైతే
జ్యోతులుగా మనజాతికేగా
అవనిలో ఆరని ప్రశాంతులుగా
- 3) అంబేద్కర్ మహాశయుడు కోరిన దేశం
బాపూజీ కలలు కన్న భారతదేశం
నెరవేరునా ? మన ఆశలు ?
నిరాశపడకుమురా ఓ సోదరా ||న||

4. భారతమాత బొన్నత్యము

జయహే జయహే జగజ్జనజ్యోతి

- 1) జగజ్జనజ్యోతి భారతజాతి
భానురశాంతి, భువిలోకాంతి
ప్రపంచఖ్యాతిని పొందినప్పటికీ
భారతమాత, భాగ్యవిడేత ||జ||

- 2) పవిత్రమైన పావన గంగ
కోర్కెలు తీర్చెడి కృష్ణవేణి
గలగలపారే గోదావరి
పుణ్యనదులకు పుట్టినిల్లు ||జ||

3) హైమవత్ పర్వత శ్రేణి అదిగో

పౌరుష వీరుల పుడిమి యిదిగో

విజయముగాంచిన నాదంబిదిగో

త్రివర్ణపతాక త్రికులవిదిగో ||జ||

5. మ న దేశ చ రి త్ర

మనదేశం భారతదేశం

భువిలో జ్యోతిగా వెలిగిన దేశం

మనదేశం భారతదేశం

యిలలో సాటిలేని భారతదేశం.

1) శాంతిదూత యిందీరా క్రాంతినేత రూస్సీరా

యిలనేలిన వనితలురా యింతులు పూజింతులు

చేమంతులు

సాహసచరితులురా స్థిరముగ యిల నిలతురురా ?

2) నాయకీ నాగమ్మ నడయాడిన దేశం

మగువ మంచాలని నిలిచిన దేశం

మధురవాక్కు కస్తూరి పలికిన దేశం

మహిలో మగువలు పేరుకన్న దేశం

||మ||

3) కవులకు కళలకు నిలయమైన దేశం

భక్తికియు క్తికి పేరుకన్న దేశం

రత్నములు రాసులుగా పోసిన దేశం

మణులకు వజ్రములకు నిలయమైన దేశం ||మ||

- 4) కృష్ణరాయ సార్వభౌము డేలినదేశం
అక్కన తిక్కనలు మలచినదేశం
అజంత ఎల్లోరలు అలారినదేశం
బంగారు పంటలు పండుచున్నదేశం ||మ||
- 5) స్వాతంత్ర్యయోధులు నమసినదేశం
గాంధీ నెహ్రూ బోసు బహదూరులు
పొట్టి శ్రీరాములు పుట్టినదేశం
అంజేడ్కర్ మహాశయుడు జన్మించినదేశం ||మ||
- 6) గంగయమున కృష్ణగోదారులు
పుణ్యనదులకు నిలయమైనదేశం
నాగార్జున తుంగభద్ర ప్రాజ్ఞప్తులు
నీటికొరత తీర్చుటకు నిర్మించిన దేశం ||మ||
- 7) మమతలకు నిలయము నారీహృదయము
మాతగా భ్రాతగా శ్రోతగా యిలనిలుచునుగా
మరువరాని స్త్రీజాతి భారతజాతి
మకుటమై యిలలోన నిలిచినజాతి
మనజాతి భారతజాతి
యిలలో సాటిలేని భారతజాతి ||మ||

6. కాంత్రి పతాకం

విహరించుచున్నది, వినువీధిలోన
విజయపతాకం, విహరించుచున్నది

- 1) కళకళలాడుచు కాంతులుచిమ్ముచు
నిర్మలముగనే నిలుచున్నదోయా ||వి||
కులమత బేభముకూలత్రోసిన
జాతిపిత బోసుబాబు-నీ
అడుగులలో నడగిన ఆంధ్రుడు
పొట్టి శ్రీరాములు పుణ్యపరితుడు ||వి||
- 3) బుద్ధ, జైన, పారశీక
హిందూ ముస్లిం క్రైస్తవ మతములు
నీలోకలసి నిన్నేతలచి
నీ శక్తి నే చాటుచున్నవి ||వి||

7. విజయ పతాకం

- నిలుచున్నదోయా, నీలిమేఘములో
మూడురంగులతో, మురిపించుచున్నదోయా ||వి||
- 1) నా అడుగుజాడలలో నిను నడువమన్నదోయా
శాంతికి చిహ్నముగా జగములోనున్నదోయా
ప్రతిభారతీయునికి మార్గమైయున్న దోయా ||వి||
- 2) ఆంగ్లేయులెందరో అదిరిరి నిన్ను చూచి
పాకిస్తానులెందరో పారిపోయినారుగా
విజయమునే పొందిన విజయపతాకమిదే ||వి||

8. శత్రు భయంకర పతాకం

ఎగురవేయి మన పతాకమును
ఎదిరించవోయి శత్రుమూకను ||వి||

- 1) ఎదిరించెను ఎందరినో తెల్ల వారిని
రక్తంబులేకను రక్షించెనోయీ
రాజాధిరాజువలె రణరంగమంధు
వీర విహారముచేసిన విజయవతాకమిదే ||ఎ||
- 2) స్వాతంత్ర్యమొచ్చెనని నకలము మరచి
సంభరపడగానే సరిపోలేదోయీ
సాధించవలసినది చాలున్నదోయీ
సాగిరావోయ్ సోదరుడ సమర భూమికోయ్
పాకిస్తాను దుండుగులను
పారత్రోలుటకు వేగరావయ్యా
చై నీను దుండగాలను చెండాడుటకు వేగరావయ్యా
- 3) ఆగస్టు పడునైదవ తేదీ,
అవనియందు ఆనందం వెల్లివిరియు దినమోయ్
అవతార పురుషులు అంతరించినారని
ఆశవీడి మోసపోక దేశసేవ చేయరా
బాలుడవు నీవేకదరా
భావి పౌరుడవు నీవేనంటారా

9. నె హ్రూ జొ న్న త్యం

నవోదయం శుభోదయం
మీ పండుగ మాకహోదయం

- 1) నెహ్రూ చాచా జన్మ దినము
నేటి పిల్లల పండుగ దినము

మరువరాని మాణిక్యము
మహిలో మనకు సూర్యదర్శి

- 2) విశ్వశాంతికే వెన్నెముక్కపై
వెలుగొందిన పీఠపరేఞ్చా
దొరల హృదయము దోచుకొనిన
దయామయుడవు నీవేకాదా ॥న॥

- 3) నిత్యసూతన నవ్యా రేజ
నెహ్రూ మీకు సాటిలేరు
భరతమాతకు ముద్దుబిడ్డ
భావి భారత భాగ్య విజేత ॥న॥

10. నెహ్రూ జయంతి

భరతమాత ముద్దుబిడ్డరా నెహ్రూ
భాగ్యాల కల్పవర్షిరా
భువిలో వెలుగొందెరా.

- 1) జవహరు జగమున జ్యోతిగా
జాతికే జీవప్రకాశిగా
జనులందరి కన్నుల వెలుగుగా
జన్మించిన సుదీనము నేడేగా ॥భ॥
- 2) భరతజాతి ప్రగతికే నెహ్రూగా
బంగారుబాట వేసిన నేతగా
ప్రథమముగా ప్రధానమంత్రిగా
పుడమిలో విఖ్యాతినొందెగా

- 3) నాగార్జునసాగరు నిర్మాతగా
నిలచేసు యిలలోన స్థిరముగా
నాలుగుకోట్ల ఆంధ్రులకు
నీటికొరత తీర్చిన ప్రఖ్యాతగా ||భ||

11. భారతమాత ఆవేదన

అంబరదాన సంబాన పయనమైతినే
అర్తనాథమాలించి ఆగిపోతినే
ఆవేదన మేళవించు గీతికే
అలపించు నామె చెంచరో పోలికే.

- 1) ముప్పదియేండ్ల నిండుజన్మని
మున్నెన్నెల చీరెకో నుంచెనే
ముచ్చటించ తలచితినే
మెల్లగా నామె చెంతచేరితినే ||అ||

- 2) చల్లనితల్లి భారతమాత
యుల్లనుందు కుములుచుంటివేలనే
కొల్లులుగా నీ సుతులుండుగా
కల్లోల భరితమేల నీమనస్సే ||భ||

- 3) కన్నబిడ్డలే యిల కలహించు చుండగా
కన్నీరుకాక యింక ఏమి మిగులునే
స్వాధ్యాయి పెరిగిపోయే పాఠ్యాలు తరిగిపోయే
ఫోదరులను భావమే మరచిపోయే

- 4) కులంపేర మతంపేర
కల్లోలము చెలరేగే
అధికార మదముతో
అంధత్వము నిండుకొనే
- 5) పదవీ వ్యామోహములతో
పెడదారులు త్రోక్కుచుండే
పేదవారి బ్రతుకుల గతుకుల అతుకులే
ఆవేధనకాక ఆరాటముకాక
- 6) సంతోషము నాకేదీ
సౌఖ్యము నాకేదీ
ఐకమత్య మొకటే సాధన
అందరు దీనిని గుర్తించుమా

12. భారతదేశస్థితి

ఇదేనా ఇదేనా భారతదేశం ఇదేనా

- 1) భారతీయులము మనమంత
భాయి భాయిగా మెలగవలెనంత
భారతీయులలో బేధమేలనంట
బాగుగా యోచన చేయమంట.
- 2) స్వాతంత్ర్యమొచ్చినే ముప్పది రెండేళ్లాయినే
స్వాధీనాలు పెరిగినే పౌఖ్యాలు తరిగినే
సన్నకారు జాతులకు స్వాతంత్ర్య మెక్కడే
చావుతప్పి మాకన్ను లొట్టపోయినే

- 3) ఆదీయాంధ్ర గిరిజనుల వాధలే
అనాదిగ జరుగుచున్న అన్యాయములే
అంటరానితనమేలను ముసుగు కప్పిరే
అగ్రజుల అగడాలు ఆపలేలనే
- 4) ఎండిన దొక్కలే ఎముకల గూళ్ళులే
చింపిరి జుట్టులే చితికిన బ్రతుకులే
ప్రాణమున్న పుట్టి దొమ్మలేవారే
పగిలిపోయిన గాజు ముక్కలే
- 5) అధిక ధరలతో మలమలమాడే
ఆవేదనలు ఎంతకాలమే
భారతీయులము మేమేనా
వాధలకొరకే పుట్టేమా
- 6) కండలుపిండి కర్షక గుండెలే
కరుడుగట్టిన కసాయి అండలే
మనదేశములో మనేదెప్పుడో
మారణహోమము మాన్పేదెప్పుడో
- 7) ఆర్థిక వ్యవస్థ అసమానతలే
ఆవిరిగా మన పూపిరిలాగే
అగణితమైన అధికారాలే
అంతరించిన స్వతంత్ర మానాడే
అంతరించిన సౌఖ్యము అనాడే ॥ ఇ॥

13. గాంధీ తాత

భారతదేశపు బంగారుపంట

పూజ్య బాపూజీ యేనంట

- 1) మహాత్మాగాంధీ మాణిక్యమంట
మహిలో మనకు మార్గదర్శకమంట
పలికితిరంట సత్యమునంట
పవిత్ర మూర్తి మీరంటా ||భా||
- 2) జగమన జ్యోతి జనులకు ద్యాతి
ప్రపంచశాంతి సృష్టిన చాంతి
స్వతంత్ర్యమును సాధించితిరి
సద్గుణగనిరా చరిత్రరా ||భా||
- 3) త్రివర్ణ పతాకం త్రికూలముగా
తికమక పెట్టిరి తెల్లవారిని
రక్తంబులేక రణమున గెలచిన
రణధీరులు మీరేనంట ||భా||

14. లాల్ బహద్దూర్ స్మారక గేయం

జోహరు జోహరు జోహరు

లాల్ బహద్దూరు కే జోహరు.

- 1) దేశాభివృద్ధికి పాటుబడితివంట
దళదళలు సింహాతి తేజరిల్లేనంట
దాటిరానీ గీటు రణధీరులంట
దర్శించితివంట రణ రంగమంట ||జో||

- 2) శత్రుమూకలనెల్ల చెండాడితివంట
చైతన్యమును మాకు కలిగించితివంట
సింహస్వప్నమంట పాకిస్తానుకంట
చక్కని బాటలో మము నడిపితివంట
- 3) రైతుల పాలిట కల్పతరువంట
రణరంగ పీరులకు రక్షకుడంట
జైజవాన్ జైకిసాన్ జై భారతంట
జాతి గౌరవమును నిలిపితివంట ॥జో॥
- 4) స్వల్ప కాలములోనే సాధించితివంట
సర్వ భారత ప్రజల ప్రేమను నీవంట
మమ్మందరిని వీడి మరణించితివంట
మరపురానివంట భరతమాతకంట ॥జో॥

15. అంబేద్కర్ రాజ్యాంగ నిర్మాత

అంబేద్కర్ ఓ అరనిజ్యోతి

ఆవని వెలసిన త్యాగమూర్తి

- 1) శక్తి కలిగిన వ్యక్తివి నీవయ్యా
సాహస చరితుడ నీవేనయ్యా
రాజ్యాంగచట్ట నిర్మాతవు నీవయ్యా
రయమున జయమొంది కనలేరు నీవయ్యా ॥అ॥
- 2) భరింపరాని బాధలు నొందిరి
బానిసత్వమును విడిపించ తలచిరే
అంటరానితనము చూపుమాపెందే
ఆవనిలో ఈ భేదమేలని చాటిరే ॥అ॥

- 3) మానవులంత నొకటని తెల్పితిరే
మనలో భేదములేదని పల్కితిరే
మానుగనుడివి మరజించితిరే
మరిమాకులేరే మాగతిగనువారే ||అ||
- 4) అమృతంబు చిలికితివి అంటరానివారికయ్యా
ఆశను కలిగించే మా మనములయ్యా
ఆడియాశచేసి మమ్ము నీడితివయ్యా
అపనిలో జ్యోతిగ నిలిచితివయ్యా ||అ||

16. అంబేడ్కర్ మహాశయుడు మహామనిషి

జోహారు జోహారు జోహారు

అంబేడ్కరా నీకే జోహారు

- 1) నిమ్మ జాతులలోన జన్మించితివయ్యా
నిరుపమాన ఖ్యాతినార్జించితివయ్యా
స్వతంత్ర్య సమరములో పాల్గొంటి వీవయ్యా
సాధించితిరయ్యా స్వరాజ్యమయ్యా
- 2) అన్నిజాతుల కన్న మిన్న నీవిద్యే
అందరు నెరిగిన సత్యముకాదే
అన్ని దేశాలు నిన్ను కొనియాడుచుండెనే
కన్న దేశము నిన్ను గుర్తింపు చేయదే
- 3) జాతులపేరిట గోతులు త్రవ్వదు
జాతిదేధమువలన మరచిరే నిన్ను
మనజాతి ఏమాయె నిదురించుచుండెనే
నామాలపేరిట ఐక్యంబులీడెనే.

- 4) ఆనంద దీపిక ఆశ్రిత ఛార్మిక
అంటరానివారి సుద్ధరించిన ప్రేమిక
ఆవనిలో వెలసిన అనురాగమాలిక
అందరి హృదయాన నిలిచిన యేలిక

17. సీ తా రా మ రా జు

ఆంధ్రులలో మేటి ఆతనికెవరు సాటి
సీతారామరాజు సాహస చరితునకు ||అ||

- 1) అల్లారి వంశమున అఖండ జ్యోతంట
అండలేకున్నట్టి మన్నెపు ప్రజలకంట
మార్గంబు జూపెనంట మరణంబు నొందెనంట
- 2) పౌరుషముతోను పోరాడితిరంట
తెల్లవారలనెల్ల తిప్పులు పెట్టిరంట
తెలుగు గడ్డపైన తేజరిల్లితివంట
- 3) నారాయణమ్మకు, వెంకటరామరాజుకంట
నోముల పంటంట నాయకుడేనంట
నాటికి నేటికి పూజ్యనీయుడంట ||అ||

18. శ్రీ ద్వాం జ లి

ఓ ఓ ఓ ఓ భారతీయ పౌరులముగా

పౌరులముగా పరిపూర్ణులముగా

- 1) శాంతియనే కవచముతోనే
సాధించిరీ స్వతంత్రమును

గాంధీ మహాత్ముని అడుగుజాడలలో
వయనించెదము || ఓ ||

- 2) మనదేశ భాన్నత్యమునే
మనమందరమును చాటెదము
మనదేశమును రక్షించుటకై
ముందడుగు వేయుదమా || ఓ ||

- 3) జన్మభూమి సంరక్షణార్థం
జాతి గౌరవం నిలుపుటకై
అనువులుబాసిన మన సోదరులకై
పుష్పాంజలి అర్పించెదము || ఓ ||

19. మ న దేశ మ ది గో భా ర త దేశ మి ది గో

మనదేశం ఆదిగో భారతదేశం ఇదిగో

- 1) భారతమాత విద్వలము మనమంత
భాయిభాయిగా మెలగవలెనంత
భారతీయులలో దేధమేలనంట
భువికే వెలుగుగా నిలువమంట
- 2) సాధుశీలురకు స్థానమైన దేశం
సర్వ సంపదలకు నిలయమైన దేశం
త్యాగనిరతులకు ప్రత్యేకమైన దేశం
తరగని చెరగని కీర్తినొందిన దేశం
- 3) మానవులకు దానవులకు భేదమెంతో
మమతలతో నిండినది మానవత

సూరణహోమవసుతో కూడినది దానవత
మానవత దానవత నేది రావలెమనకంత ||మన||

- 4) పేద ధనిక వేదములు చూడుమెప్పుడో
పుడమిలో పేదలకు పండుగెప్పుడో
దున్నేవాడిదే భూమన్నది ప్రధానమెప్పుడో
దయ కలిగి మెలగమనే గాంధెప్పుడో ||మన||

20. నేటి విద్యార్థి

నాటి బాలుడా నేటి పౌరుడా
అలనాటి వీరుడా అవనిలో కూరుడా

- 1) తల్లిదండ్రుల ముద్దుల తనయుడా
తోబుట్టువులకు ఆనంద నిలయుడా
తాత ముత్తాల ముని మనవడా
తరతరాల కీర్తినొందు యువకుడా ||నా||

- 2) ఉపాధ్యాయుల పువదేశము వినుమా
పుర్విలోన నీవు ఘనత నొందుమా
పెద్దలను గౌరవించు పిన్నులను ప్రేమించు
పుడమిలో జ్యోతిగా ప్రఖ్యాతి గాంచుమా

- 3) విజ్ఞాన దీపిక విశాల హృదయుడా
విద్యార్థి లోకమా వివేకమందుమా
చక్కగాను చదువుమా సద్గుణములు నొందుమా
సర్వజనుల మనస్సులోన నీవు నిలువుమా

21. స రో జి నీ నా యు డు

జోహారు జోహారు జోహారు

జాతి జ్యోతి నీకే జోహారు

- 1) స్వతంత్ర సమరాన సాహస పరిత
సరోజినీదేవి సద్గుణ భరిత
కాంతి సౌధములోని కాంతి పుంజమా
శ్రీ జాతి మకుటమా చిరస్మరణీయమా

- 2) తేనెలొలుకు పలుకు తియ్యనీ జిలుగు
తెల్లవారల గుండె దద్దరిల్ల పలుకు
కలము చేతనుబట్టి కావ్యంబు రచియించే
కరుణ రసమునుజూపి కదనంబు నడిపించే ||జో||

- 3) గాంధీజీ శిష్యులలో మనమైన మేటి
గవర్నరుగా బాసిలై బెంగాలు జ్యోతి
భరతనారి మాత భువిలోనభ్యాత
భావి భారతనేత బహుజన ప్రీతి

- 4) ఆకళాన విరిసే ఆనంద హరివిల్లు
ఆవనిలో కురిసెను అనురాగపు జల్లు
ఆంధ్రావనిలో నిలిచే అమృతమూర్తి
ఆవతరించెను తల్లి ఆపురూప జాబిల్లి ||జో||

- 5) నీ కడుపుపంట బంగారమంట
నారీ లోకముకెల్ల ఆదర్శమంట
నీ అడుగు జాడలలో పయనింతుమంట
నిన్ను మరువరేము నిలలోనమేమంట ||జో||

22. బ డి ప ం తు లు

భారమైన జీవితం బడినందులు జీవితం

భువితే వెలుగులు గాని గుర్తింపులేని బ్రతుకులే

- 1) పునాదిలేక గోడ నిలచునా
పుడమిలో నీవు వరికింపుమా
పునాదియే యీ ప్రాథమిక పంతులే
పట్టుకొమ్మలే ఉపాధ్యాయులే, దేశానికి వెన్నెముకలే
- 2) ఆవనికి ఆశా జ్యోతులు వీరే
ఆదరజెరుగని జీవులు పీరే
అధికారులకే అక్షరాస్యులే
అదీ నెరుగదు అధికార గర్వాలే
- 3) మమతల హృదయము కలిగిన వారే
మానవాళికే మార్గదర్శకులే
మహిలోనున్న దీనులు వీరే
మనుగడకే మరోరూపులే
- 4) అట్టివారికి ఇట్టి గతియూ
గట్టిగ మొట్టిన గిట్టుబాటయూ
కష్టములను తొలగించి చూడుమా
కావలసినవి కలిగించి చూడుమా

23. ఇందిరాగాంధీ జైన్నత్యం

ఇందీరమ్మ నీవు అవినేతవమ్మా

అందరి బాగును కోరితివమ్మా

అందరి మదిలోన నిలిచితివమ్మా

- 1) పేదసాదలనెల్ల పేర్కొతో చూచితివి
పెక్కు బాధలనెల్ల తొలగించి వేసితివి.
పెడదారి త్రొక్కిపెట్టి పెద్ద మనుష్యుల నమ్మా
పొరద్రోలితివమ్మా చీడ పురుగులమ్మా
- 2) ఇరువదీ సూత్రాల పథకంబునలవి
ఇరుకు దారులనెల్ల నణగ వ్రొక్కిన తల్లి
సోమరుల పాలిటి కనకదుర్గమ్మా
సాధించితివమ్మా చీడ పురుగులనమ్మా.
- 3) వీదలకు పండుగ బ్యాంకిలు అండక
బాకీలు తొలగించి భుక్తినే కలిగించే
భువిలోన వెలసిన కాంతివి నీవమ్మా
భరతమాతకు నీవు కన్నుల పంటమ్మా.

24. బాబు జిగ్ జీవన రామ్ జైన్నత్యం

జోహారు లందుకో జాతీయ నాయకా

జిగ్ జీవనరామ్ జోహారు లందుకో

- 1) దళిత జాతులలోన జన్మించితిరే
దళిత జాతోన్నతికి (పాటుబడితిరే, కృషి నల్పితిరే
రాజకీయములోన రాటుతేలినవారే
నెహ్రూ గాంధీల సమక్షజ్ఞీ మీరే

- 2) స్వాతంత్ర్య సమర యోధుడవయ్యా
సత్యాగ్రహంచేసి చైలు కెళిరిరయ్యా
వక్తగా అందరి మెప్పును పొందితిరే
ప్రముఖ నాయకుడని ప్రఖ్యాతి గాంచితిరే
- 3) కాంగ్రెసు ప్రభుత్వమున మీరే
కార్మిక రక్షణ క్యాబినెటు మంత్రిగా
ఉన్నత పదవిలో ముప్పదేండ్లున్నారు
ఉప ప్రధానైయ్యారు జనతా ప్రభుత్వంలో
- 4) అభ్యుదయ భావాలు ఆశాజనకాలు
ఆవనికే మీరిచ్చు సంతకాలు
అందేడ్కరు వ్రాసిన రాజ్యాంగ చట్టాలు
అమలు పరచుటకై కృషి చేసినారే
- 5) దళితజాతి జ్యోతిగా ధరణిలో ఖ్యాతి
అభ్యుదయ కాంతి ఆశానిరతి
భావాల లహరీ బడుగుల మొహరీ
భావి తరానికే మీరే జహరీ.
- 6) తెలివిలో మిన్న తెగింపువున్న
తక్కువ కులమన్న తెగువనన్న
అన్ని ఆర్థికలున్న ప్రధాని కాలేదన్న
వున్న నిజమన్న విన్న వింతునన్న
- 7) తరాలు మారిన వరాల బాగువు నీవన్న
దీనజన బాంధవునివో జాతికి కళ్యాణ తిలకానివో
రాజనీతి గోవిందునివో
మా ఎదలో నీ స్మృతి మెదిలేదన్న

- 8) జాతి వుత్తేజం తేజం నీవేనన్న
అన్నా ఓ జగ్జీవనరామ్ మన్న
నిన్ను మరువలేమన్న
జై రామ్ * జై భీమ్

25. విశ్వకవి సామ్రాట్ :

శ్రీ జాషువా మహాకవి గేయ అంజలి.

జాషువేంద్రుని జన్మదినం
జగానికే యిది పర్వదినం
జాతి సమైక్య పోరాటం
జన్మహక్కుకై ఆరాటం

- 1) సాగే తెరటం సాగర మకుటం
సాహిత్య రంగాన మీరే మకుటం
గండ పెండెరం కాలికి తొడిగిరే
గడగడలాడే సాహిత్య రంగమే
- 2) భాషా పోషిత బహు జనప్రిత
వికసిత హృదయా వినూత్న సదయా
భావాల లహరీ బడుగుల మొహరీ
భావి తరానికే మీరే జహరీ
- 3) తేనె లొలుకు పలుకు తియ్యని జిలుగు
తెలుగువారల గుండె జల్లన పలుకు
జడివాన కురిపించే జలతారు పూయించే
జగమునే మెప్పించే జ్యోతిసే వెలిగించే

- 4) కళాఖండాలు కాంతి కిరణాలు
కమ్మని కావ్యాలు కరుణ రసాలు
శృణానవాటిక నవాలు నేటికి
మచ్చుతునకగా గబ్బిళంబుగా
- 5) మేలి ముసుగుల తోరణాలతో
మెరమెప్పుల వరవడులతో
మైమరచి నిండించు నాటి సమాజాన్ని
మేలు కొలిపిన తొలి కోడికూత
- 6) కొమ్మ కొమ్మన కోయిల కూసె
రెమ్మ రెమ్మన పువ్వులుపూసే
కమ్మని కవిత స్రవంతులు వినగా
కోటి వీణలే మీటలు మ్రోగే
- 7) సమ్మోహనాస్త్రము నీ కవితలులే
సర్వ బాధలను మరపించులే
సకల జనావళి హృదయంబునే
స్థిరమగు చెరగని ముదైతిరే
- 8) మదురిమలొలికే సోవలుపలికే
మందే గుండెకు నేదలు తీర్చే
మనస్సులు పందే మమతలు నింపే
తుఫాను నాపకు తీరము జూపే
- 9) ఆత్మాభిమానమే ఆయుధంబుగా
అన్ని రంగాల పయనించినదే
అస్పృశ్యతంటదు మీ భావనకే
అవనిలో నేడు సంకల్పమయ్యే.

26. త్రైస్తవ రచయిత, సిని నాటక రచయిత,
సంఘసంస్కర్త, స్నేహశీలి శ్రీ మోదుకూరి జాన్సన్ గారి
ప్రథమ వర్తంతి సంస్కరణ గీతమాలిక.

జోహారు లందుకో జాన్సన్ వర్యా
మా జాతి రత్నమా జోహారు లందుకో

- 1) మోదుకూరి సంజాత మాణిక్యవీణా
మము వీడి వెడలగా మా గుండె లదరగా
మరువరాని బాణి మూగ బోయే వాణి
మా కలలు కల్లగా కరిగె కన్నీరుగా.
- 2) మట్టిలో పుట్టిన మరకతాలెన్నో
మహారాజు కంఠాన్ని నిలిచే దొక్కటే
మణిహారమై మీరు మహిలోన నిలిచేరు
మనజాతి ఖ్యాతిని యినుమడింప చేసారు.
- 3) ముళ్ళ బాటలోన మల్లెలు పూయించే
మరో ప్రపంచపు మాటల తేటలు
మానవుడు దానవుడు మదినెంతో కలచే
మలచిన తీరు మరువగలేరు.
- 4) తెలుగు చిత్రాలకు మాటలెన్నిటికో వ్రాసేరు
తెలుగు గుండెలనిండ తేనెలే నింపారు.
కరుణ రసాలు కళాఖండాలు
కరుణామయుడు దయామయుడు
- 5) వడ్డించిన విస్తరి ముందునుంచే
వాంఛతో బోంచేయనే తెంచిననే
విష బిందువునే నేతిగ రాల్చే
విధి వంచించే వింతగ నవ్వే

- 6) వెన్నెల కురిసే పున్నమి జాబిల్లి
వన్నె తరిగెనే వరిగిపోయినే
కన్నీరే యిల మిగిల్చి పోయే
కన్నవారికి పున్నవారికే
- 7) శోక భారమున మమ్మును ముంచే
సాగర గర్జన కలిపి పోతిరే
సాటిలేని ఓ జాతి రత్నమా
సాధ్యము కాదే మిమ్మును మరువ.

విప్లవకవి : శ్రీ శ్రీ గారి సన్మాన గేయ మంజరి

శరత్ చంద్రిక పీచిక
సాహిత్య సౌరభ మాలిక
సాగర తరంగ దోలిక
శ్రీ శ్రీ విప్లవ గీతిక

పల్లవి : అంజలి గైకొనుమయ్యా - మా
అంజలి గైకొనుమయ్యా
శ్రీరంగ శ్రీనివాస కవివర్యా

॥అ॥

- 1) జీవన రాగ స్రవంతులలోన
జీవితంబునే చదివిన మీరా
విప్లవ రవమును హరించితివా
వినుత్తు తేజము పెదజల్లితివా

॥అ॥

- 2) ప్రభోధించుచు ప్రకాశించుచు
స్రవంచ మంతయు సయనించుచు
భగ భగ లాడుచు భగ్గున మంచుచు
భారతావనిలో ఛాసిల్లేకవి.

- 3) ఆస్తి నాస్తి అంతయు జాస్తి
అల్పుల మల్పుల మార్చే దోస్తి
అణు వణువులే విజృంభించే
ఓ నీ కవితలు అటంబాంబులే ||అ||
- 4) కర్మలు గిర్మలు కలుషిత పదములు
కన్నుమిన్ను కానని అధములు
పేదల పాలిటి పెను భూతాలే
పెత్తన దారుల పెడదారులే ||అ||
- 5) కాలే కడుపుకు ఆరని జ్వాల
మందె గుండెకు నిప్పు రవ్వవే
ఆళా కిరణము అమృత ఫానము
అదర్శ మార్గము అది నీ ద్యేయము. ||అ||
- 6) మధుకర భీకర మహోన్నత
మధుర వాక్కుల మనోజ్ఞత
మహిలో వెలసిన పూజిత
మార్గము జూపే మహిమాన్విత ||అ||

27. ప ర వ శ త్వ ము

పాదనా ! ప్రభో ఓ ఓ ఓ పాట పాదనా
పరవశించిపోనా - మధురిమలే గ్రోలనా
నీ పదములపై వ్రాలనా ||పాదనా||

- 1) నీ గానమే నను విలిచెగా
నీ ధ్యానమే నను మలచెగా
నా జీవితమే నీ కంకితముగా
నీలోన నన్నే నిలుపుకోవా ||పా||

- 2) ఏ నోట విన్న నీ నామమే
 ఏ బోట జూచిన నీ రూపమే
 నా నోట నదియే ప్రతిబోట నిధియే
 నీ నామమేరా ముఖరంబుగా మరి మార్గంబుగా.
- 3) ఆశ నిరాశల అల్లికలు
 అవి పాప వినాసన చీలికలు
 నారాయణ మంత్ర మూలికలు
 మనపాప విమోచన మూలికలు ||పా||
- 4) సర్వధారా సర్వేశ్వరా
 సర్వము నెరిగిన నిఖిలేశ్వరా
 నా కేలనయ్యా ఈ పరీక్ష
 ఇకెంత కాలము ఈ నిరీక్షణ ||పా||

28. శ క్తి హీ న త

- నడి సముద్రములో నావను నేను
 నావను నడుప శక్తిహీనను
 చుక్కాని లేక భూన్యమాయనే
 చక్కని బాట నీవేనా దేవా ||న||
- 1) మమతల తీరము చేరుదమన్న
 మధ్య అగాధము ఎదురాయే
 మరలి పోవను సాధ్యముకాదే
 మరియేదారి కానగరాదే ||న||
- 2) తిమిరము మ్రింగిన చేపను కాను
 తికమక నొందకు నీ మదినందు
 నిర్మల మనస్సుతో నిలబడి యుంటినే
 నిన్నే చేరను వేచియుంటినే ||న||

ప్రవేటు సాంగ్లు

23. పూజ

నా స్వామి నిన్ను కొలువ

నే వేచి యున్నాను

నీ పూజకై నేను

నిలబడి యున్నాను

॥నా॥

1) తలుపులు తెరిచియున్నా

కాహతు లేక యున్న

తరణంబు నాకు సున్న ఆ ఆ ఆ ఆ

తడబాటు తోడనున్న

॥నా॥

2) ఆ కొండపైన నున్న

అలిపేలు మంగ జడన

పువ్వుగానైన నిలువ ఆ ఆ ఆ ఆ

పుణ్యంబు లేనిదాన

॥నా॥

3) ఎన్ని జన్మ లెత్తినను

నిన్ను చేర కున్నాను

నీ పాద దూళినై న ఆ ఆ ఆ ఆ

నన్ను చేర్చుకొందువా

॥నా॥

24. జగన్నాటక సూత్రధారి

సాక్షి

ఓ ఓ ఓ జగన్నాటక సూత్రధారి

సూత్రము త్రిప్పే పాత్రధారి

పాత్రలు ఎన్నో మురళీధర

మురళిని మ్రోగించు కృష్ణా హరి

పల్లవి. కృష్ణ ! నీ కిది మోదమా
పుడమినే చేసిన పూజా ఫలమా
కృష్ణ ! నాపై భేదమా
పరిహాస మాడుట న్యాయమా

- 1) తొలకరి మెరుపుల వరవడిలో
తియ్యని పూజల తేలితి నేను.
తొందరపాటని గ్రహించితినే
తీరని వ్యధకే గురియైపోతినే
- 2) భామలు అందరు భక్తులు ఎందరో
భక్తితో భజించే వ్యక్తులు కొందరే.
యుక్తిగా వీక్షించి ముక్తినియుము
భక్తితో పూటించే శక్తి నియుమా.

25. ఆత్మా నం దం

ఆత్మ నింపుమా అనురాగ మొలుకుమా
అనంత తేజమా ఆనంద రూపమా

- 1) వినాటి బంధం - యీ అనుబంధం
ఎన్నెన్నో జన్మలు తీరని పాశం
ఎనలేని తాపం కనరాని శోకం
ఎదలోని సత్యం, వెలిగించు నిత్యం
- 2) సందేహమేల స్వామి నీకేల
సాక్షిమనేల కోరెదవేల
సర్వంబు నెరిగిన స్వామి నీవేల
సంతోషముతో చరియించనేల

- 3) మెప్పునుకోరి ఒప్పును మార్చి
తప్పునుజూపి తప్పింతు వేల
తరువాతనేల తపియించునేల
తరుగును కాంతి నీ మోమునేల

॥అ॥

- 4) ఆశ్వాశ్విత వాంఛను ఆశించలేదు
అనూహ్యమైన ఆరాధనంబు
అది నీకు నాకును తెలుసు
అత్మానందము కోరితినేను

॥అ॥

26. దై వాంశ శంభూతుడు

ఊహలకందని ఉన్నతదా నీ
ఊహేవరికందురా నన్నుతదా.

- 1) మంచి మనస్సు కందు - కొంచెమైన చెందు
మనస్సు మనస్సునందు మాట్లాడుచుండు
మరపునిపొందు మరచిపోలేనందు
మమతలనేమందు మరి నాకే అందు

॥పూ॥

- 2) కమ్మనైన విందు, కనుల ముందేనందు
కలవరము నాకందు - కడుపేదనందు
సకల చరాచరమందు, నిన్నేనేకందు
స్వామి చెంతనే పొందు స్వర్గసుఖమేనందు

॥పూ॥

- 3) నీరు పల్లమెరుగు, నిజము దేవుడెరుగు
నీ ధ్యాన మేమెరుగు నది నీవు నెరుగు
నిరువు గప్పిన సొగస్సు నీలోని తేజస్సు
నీకు నాకు తెలుస్సు నిజమైన మలస్సు

॥పూ॥

33. ని రా శ జీ వి

నా బ్రతుకే ముంద్రజాటరా, దేవా,

నీ తలపే కొండంత ఆశరా

దేవా.....

దయాంతరంగా దివ్య స్వరూప ||నా||

- 1) కాసంత జాలిలేద దీనురాలైనరా
కన్నీటి బాధరా నా జీవితగాధరా
కమ్మని కలలేమో కనులముందు నుండెరా !
కదలిపోయే కరిగిపోయే కనుచూపుమేరరా ||నా||
- 2) శూన్యములో చుక్కరా నీవే నా చిక్కరా
నీ మనస్సే వెన్నరా నిను మరువలేనురా
బ్రతుకుపైన ఆశలేదు మనస్సు బండజారెరా
బంధముండె కాళ్ళకు బ్రతుకు తప్పకుండెరా ||నా||

34. స్నే హ బంధం

మన స్నేహబంధం మనవాతీతం

మరు జన్మ పుణ్యం మరువంగజాలం

||మ||

- 1) కిరణమునోకి వికసించు కమలం
కవితలు కురిపించు నీ సన్నిధానం
కాంతులు చిమ్మును నీ దివ్య రూపం
కళకళలాడును కవి హృదయం ||మ||
- 2) భ్రమరము కోరును మకరంధం
భామలు కోరును దానికి ఫలితం

భక్తులు కోరేది దైవ దర్శనం
బాగును కోరేది స్నేహ హృదయం

॥మ॥

- 3) నీలోని తేజం పలికించు నాదం
నాలోని భావం పాడించు గీతం
మురిపించు మరిపించు నీ యనురాగం
మనస్సులకే అదీ పరిమితం

॥మ॥

- 4) ప్రభుచెంత చేరిన ప్రవిత్ర కుసుమం
పరవశమొందును ఒక్క క్షణం
పాపర హృదయాన కోమలి డెందం
పలు బాధలొందును ప్రతిక్షణం

35. వి ఫ ల ప్రే మ

మనస్సేమో లయ తప్పెరా - నా స్వామి
మధుమాన మాయెనురా
మరణంబే శరణంబేరా నాస్వామి
మరి దాఁ లేదాయెరా

॥మ॥

- 1) నచ్చినవాడా మనసిచ్చినవాడా
నెచ్చెలి మనస్సులో నిలిచినవాడా
మెచ్చదు లోకం మన అనురాగం
కచ్చగ నిందించు మన అనుబంధం

॥మ॥

- 2) అందీ అందని పొందు నీదిరా
అరాటమొందె డెందము నాదిరా
హెచ్చతగ్గులే అడ్డుగ నిలిచెరా
విచ్చిన మనస్సులే మూగబోయెరా

॥మ॥

- 3) త్రుంచిని మనిషిని పెంచిన మనస్సును
తన్మయత్వమున తేలిండు మల్లెలు
తీరని ఆరని అనుబంధాలు
తీరమెరుగుని ఆశ నిరాశలు

॥మ॥

36. విరహ వేదన

ఇదీయేమిమాయో

నామది తోచదే ఏమి యీ వేదన

॥ఇ॥

- 1) పండు వెన్నెలలోన పవళించి నేనుంటే
నిండు చందురునీతో సీరూపే కనుపించే
- 2) పిల్లతెమ్మరపీచే యుల్లము జిల్లనే
నా వెనుక నెవ్వరో నవ్వి నట్లున్నదే
- 3) గండు తుమ్మెదలేమో యుండుని పలికెనే
కలువ కన్నియ రీతి కలవరమున కనుతెరచే
- 4) నిలువుటద్దము ఎదుట నిలబడి నేనుంటే
నొసలు తిలకము బదులు నీవేల కనుపించే
- 5) మురిసిన వానవలె మనసాయే నా మనస్సే
ముసురు తొలగిన రీతి మనస్సెరిగె నా ప్రయోదే

॥ఇ॥

॥ఇ॥

॥ఇ॥

37. స హ జ ప్రే మ

నీ వెంట నేనంటి యుంటినే
నా వెంట నీ మనస్సు యుండెనే
నిరాశ పడకుము ఓ ప్రేమిక
నా మనస్సు నా కెరుకే నా స్వామిక ||నీ||

1) నీవు నేనను బేధము లేదు
నీ ఆత్మ నా యాత్మ వేరు కాదు
విడదీయ నెవ్వరి తరము కాదు
విచార పడకుము నీ మదినందు ||నీ||

2) సహజ ప్రేమ కెప్పుడూ చావేలేదు
సాంగత్యమెప్పుడు కోరుకోదు
అందరి యెదుట నిందలు పొందదు
అది నిజము నీకు దూరముకాదు ||నీ||

38. కాం తి మ న స్సు

కార్తీక పున్నమి రేయి
కమ్మనైన వెన్నెల హాయి
కలుసుకున్న ప్రతిరేయి
కాంత బ్రతుకే పున్నమి హాయి ||కా||

1) తియ్యనైన నీ పలుకులలో
తేలిపోయే నా మనస్సులో
తెలియనిరాని సుఖమేదో
తెలియజేయు నీ మనస్సులో ||కా||

- 2) కోయిలమ్మ కమ్మగపాదే
కలువకన్య కన్నులు తెరచే
పురివిప్పిన నెమిలి ఆదే
పండిన మనస్సే కమ్మగనడ్డే

॥కా॥

- 3) ప్రకృతమ్మ పరవశమొందె
పిల్ల గాలి చల్ల గ నీచే
నా మనస్సే పురకలు పేచే
నీ మనస్సే నన్నే పిలిచే

39. త ర గ ని ప్రే మ

ఇది ఒక తీయని జ్యాల
మదిలో రగిలే తీరని దాధ ఆ ఆ ఆ ఆ
రాధామాధవ రసమయగాధ
రాగ రంజితం ధోగ లాలసం

॥ఇ॥

- 1) యుగయుగలుగా జగజగాలనే
ఉరూతలూగించు వలపులపంట
వెన్నెల కురిపించు ప్రేమైక జంట
వినినంతనే తనువు పులకించునంట

- 2) ప్రకృతి వడిలో విరమింపే మల్లెలు
ప్రక్కనేచేరి మరుపును గ్రోలే
వువ్వు తుమ్మెద సంయోగమేల
పరవశమొంది ప్రభవించునేల

॥ఇ॥

- 3) మురళి గానం రాధకు ప్రాణం
మురిపించి మైరమరపు కలిగించు బాణం

ఆదర్శమంట ఈ ప్రేమ జంట
అవనిలో ప్రేమకు సాక్ష్యమంట

॥ఇ॥

40. పీఠోక్తులు

రా కోయా ప్రియతమా !

మదీ తాకకోయా

కలవర పరచకు కలలోనోయా

॥రా॥

- 1) నీ చిరునవ్వు నా మదీ చిలికే
నీ అనురాగపు కన్నుల కాంతులే
నా మనస్సునే మైరపించే
నీ రూపు నిలిచే నా మనస్సునే
- 2) మరుమల్లె పూసింది మనసార వీచింది
మనస్సు మనస్సు కలిపింది మదియెంతో వేచింది
మండుచెండ కాసింది మనకబారి పోయింది
మరు జన్మ కోరింది మరచిపోదలచింది
- 3) అంబరాన వయనించే పావురమా
అడవిలో అడే నెమలితో స్నేహమా
అందని అందం అనంత దూరం
అవనిలో ఇది పాపమా ఆజంటకిది శాపమా ॥రా॥

41. అ పో హ లు - అ వ మా న ము లు

భక్తి శక్తికి దాసోహమా
భగవంతుని ఆదేశమా
తలదాల్చుటయే నా నేరమా
తప్పులు నెంచుట న్యాయయా

- 1) కాదుచీకటిలో కాంతి రేఖనే
కల్మష మెరుగని నిర్మల మనస్సునే
నాలో వెలిగే జీవన జ్యోతిషే
నీకై వేచిన ఆశా నిరాశనే

॥భ॥

- 2) బృందావనిలో బంధిని నేను
బంధము త్రెంచ శక్తిహీననే
బాహ్య అందమే కోరుచుంటినే
బాగుగ యోచించు ఆరాధ నందమే

॥భ॥

- 3) ఆరాధనలో లోపమున్నదా
అందరూ దానికి అర్హులందువా
అభిమానించుట పాపమందువా
అవనిలో నిలువక చావమందువా

42. మ తి మా లి న మ ని షి

మరులుగొన్న మనిషిలో మమతలేమాయెరా
సుడిగాలిలో తేలెరా శూన్యమైపోయెరా

- 1) క్యూరమైన పలుకులతో కూలిపోయె మమతలు
గోడకూలే గుండె పగిలె గతము వెన్నుతడైరా
మతిమాలి బ్రతికితే వెతలు తప్పవందురా
గతుకుల బాటలో బ్రతుకు నీడ్చుచుండెరా

॥మ॥

- 2) పడ్డచోట వెతికితే ఫలితమెంతో దొరుకురా
పెడదారులు త్రొక్కితే పాట్లు తప్పవందురా
పిచ్చి వూహలలో తేలి పిచ్చుక గూడు కట్టెరా
పెనుగాలి వీచెరా పిచ్చుక గూడు కూలెరా ||మ||
- 3) అద్దె కొంపని మరచి అంత నాదని తలచే
అంతలోనే సొంతదారు వింతచూపు చూచెరా
ఎంత సిగ్గుచేటు నా బ్రతుకని తలచెరా
సంతరించుదామన్న చేతరాక పోయెరా ||మ||

43. వి ధి క లి పి న మ న స్సు లు

విధి మలుపు అదే గెలుపు

నీకు నతని చెయ్యి కలుపు

- 1) చిన్ననాటి ఆశలు విగురించే నేడు
చిత్రమైన రీతిగా చేరువై నాడు
చెంత చేరపిలిచే చెలిమనస్సు కోరే
చిరునవ్వుతోనే చెలి మనస్సు తెలిసే ||వి||
- 2) ఏనాడో విధి వ్రాసే యీ వింత గ్రంథం
ఎన్నెన్నో జన్మలు విడవడని బంధం
ఎంతో ఎంతో వెదకే యీనాడు దొరకే
ఎంతో నిజము యీకథ అదియే నీ కథ ||వి||
- 3) పసిపాప హృదయ మది పరికించు నీమది
వదే వదే మనస్సును వేధించబోకుమా
ప్రభు చెంతజేరుమా పరవశంబు నొందుమా
పుడమిలో మీ బంట అసురాగపు పంట

44. విరిగిన మనస్సు

మోడువారిన మల్లెతీగ
మరల పువ్వులు హాయన
మండిపోయే ఎండిపోయే
మనస్సురగిలి పగిలిపోయే

- 1) మూడునాళ్ళ ముచ్చటయే
మూరిపెములలో తేలుటాయే

ఎద్దువచ్చి గద్దెపక్కె
ఎడనుత్రొక్కి వెక్కిరించె

॥మో॥

- 2) వెన్నెలొచ్చె బ్రతుకు మెచ్చె
వెల్లువచ్చె పొర్లిపారే
గట్టుతెగగా గమ్య మెగిరే
గుట్టుగా సాగరము చేరే

॥మో॥

- 3) మట్టికుండకు చిల్లి పడగా
ముట్టకుండకు పారవేయుము
మంచితనము యిగిరిపోగా
మార్గమంతయు మూతపడగా

॥మో॥

45. అకలి దప్పులకన్న తృప్తి మిన్న

అనురాగపు సంధ్రము నీవే
అనంద కెరటము నేనే
అపద లెన్నెదురైన
అదరక దెదరక సాగెదనే

॥అ॥

- 1) ఆకలిదస్సులకన్న తృప్తిమిన్న
ఆవనిలో నిలచేడి త్యాగమున్న
తృప్తి త్యాగము సోదరులన్న
తెలిసిన మనస్సే ధన్యమన్న

॥అ॥

- 2) మిణుకు మిణుకుమనే మిణుగురులే
తళుకు దెళుకుల తారలులే
కొంతికి కొంతికి ఆవరోధాలే
కొంతి కొంతులే మంచి మనస్సులే

॥అ॥

46. భా ర్య మ న స్సు

ఎదురుచూడు కన్నులలో
వేదనలే మిగిలెనా
ఎదనెరిగి చరించుమా
వెన్నెల కురిపించుమా

- 1) ఆడదంటే ఆటబొమ్మయా
అడుకొనుటయే నీ వేడుకయా
మానత్వమున్న మనిషిగా
మనలిననే విలువ నీ పెరుగుమా

- 2) గంత బొంత అంతయు నేకేల
గతుకులబాటను ప్రాకుచేల
గర్వమున్న నీబ్రతుకు బండినున్న
గాలమునకు తగులుకున్న చేపవన్న

47. దా రి త ప్పి న బ్ర తు కు లు

శ్రుతి తప్పిన బ్రతుకులు

తీగతెగిన వీణలు

గతుకు బ్రతుకు సీతేల

సవరించిన అడుకే

- 1) వాడిప మోడునకు చిగురుటాకులేల
వాస్తవంబునెరిగి చరించవదేల
వ్యర్థమైన బ్రతుకుకై ప్రాకులాటలేల
వాదులతో బాధలతో నిల నిలువనేల ||శ్రు||
- 2) నిరాశతో నీ బ్రతుకును వ్యర్థపరతువేల
నరకమయము చేజేతుల చేసికొందువేల
నీదికానీదానికై అరులు చాచనేల
నీబలహీనతయే నిన్ను కృంగతీయునిల
- 3) భంగపాటు తప్పదు భవిలోన నీకు
బాగుగా యోచించి ముందుకు నడుపు
భారమైన నీ జీవిత నావను
భగవంతుడే దరిచేర్చును.

48. వ గీ త ం మ మ త ల హృ ద యం

నారీహృదయం నందనవనం

నవనపలాడే బృందావనం

- 1) నిర్మల మనస్సునే కోరునుకాని
నిరాశపరచుట వారికి వేడుక
చేదోదు వాదోడుగనున్న మదికే
చేరువగును మగువల మనస్సే ||నా||

- 2) సర్వముకాన్తై చరించువాని
సాన్నిధ్యమే స్వర్గముకాదా
చిరకాలము యిల నిలచునుకదా
చక్క-ని జంటగ నుండును కాదా ||నా||
- 3) అభిమానము ఆత్మకు బలం
ఆదరణే ఆనంత నుఖం
అంతు తెలియని అగాధం
అడమనన్నే ఎఱిమయం
- 4) మానిని హృదయం
మానని గాయం
మమతల హృదయం
మాన్యును గాయం

49. ప గీ తం సు ఖ మ య జీ వి తం

మధురమైన జీవితం
మరపురాని జీవితం
మహీతలమునకే మకుటం
మరలిరాని జీవితం

- 1) బాల్యవయస్సు జీవితం
బంగారుమయ జీవితం
తరిగిపోయిన జీవితం
తిరిగిరాని జీవితం
- 2) గలగలపారు జీవితం
గంతులిడు జీవితం

స్వచ్ఛమైన జీవితం
సంతోషమయ జీవితం

- 3) చందమామ జీవితం
చక్కనైన జీవితం
శాంతిమైన జీవితం
శాంతిమయ జీవితం

- 4) కూరిమిగల జీవితం
కమ్మనైన జీవితం
కోర్కెలుతీరు జీవితం
క్రొవ్వి నెద్దు జీవితం

50. వ్యక్తి, భక్తి శక్తి

వ్యక్తి నీయుక్తి నీశక్తి నీభక్తి
ముక్తికి సోపానం కావాలి

- 1) అడుగడుగున తడబడుకుండ
అసంతృప్తియే మిగిలేది
అరిపోవును యీ జీవితం
అఖరిసోపానం నదీయేకాదా

||వ్య||

- 2) శాంతకనకములే కాదా
క్రాంతికిశాంతికి కారణములే
కళకళలాడుచునున్న బ్రతుకులే
కడగండ్ల పాలుచేయునుకాదా

- 3) చిత్రమైనది మన జీవితం
చిత్రించును యీ జగమంత

చిరాస్తులేని వెంటనురావు
చివరకు మగిలేదేమియులేదు

॥వ్య॥

- 4) శోధన బాధలు మాకేనా
సౌఖ్యము నెరుగని బ్రతుకేనా
సాధింపులు బెదిరింపులు మిగిలేనా
సత్యమెరిగి యుక్తి గలిగి మెలిగేనా

॥వ్య॥

51. గీ త ం దే వ దా ను చి వ రి సి ను

చిన్ననాటి మా చెలిమి చెయ్యేజారిపోయే
చేరువైన చెలియేమో దూరమైపోయే
చెలియలేని నామదివేదనలే మిగిలిపోయే
చితికిపోయే నా బ్రతుకే చితికి చేరువాయే

- 1) సన్నజాతి పందిరి చిన్నబోయినెందుకు
చెలియతోటి నా కలలు కలిగిపోయినెందుకు
తీయని పూహలు తేలిపోయినెందుకు
తీగతెగిన వీణాయే నా బ్రతునెందుకు

- 2) నింగికి నేలకు దూరమెంతో
నాకును నామెకు దూరమెంతో
నింగినేల మేకనుగుట సాధ్యమా
నేను నామెచేరుటయు సాధ్యమా

- 3) మట్టికి చెట్టుకు బంధమెందుకో
మనిషికి మమతకు బేధమెందుకో
మట్టిలోన చెట్టేమో ప్రజ్వరిల్లుపెందుకో
మనిషిలోని మమతయే పగిలిపోవుపెందుకు

- 4) మా ప్రేమజంటను మట్టిగా చెట్టుగా
మరుజన్మలో పుట్టించు మా ప్రేమను పండించు
నా జీవన జ్యోతినే చూచిపోదునే
నా పయన మచ్చటకే నా ఆఖరి కోరికే

52. మ గు వ మ న స్సు

ప్రేమెరుగని పశుత్వం
పామరుని మూర్ఖత్వం
పవిత్రమైన బంధం
పది జన్మల అనుబంధం

- 1) పువ్వులోని మకరంధపు విలువ
పరుగిడి ఇంకలకేల నెరుక
మధువుగ్రోలు తుమ్మెదకు
మకరంధపు విలువ తెలుసు
- 2) రాతి గుండెను నాతికోరునా
రాత్రి పగలు వేదన నొందునా
మండుగుండెకు అండకావలె
నిండు గుండెగల మనిషి కావలె
- 3) కల్లిబొల్లి మాటలను వినకునెప్పుడు
తేనెపలుకు పలుకుతో తీయ్యు గోతులు
తొలకరి వానవలె పులకించు మగువలు
తొలి జన్మల కాపాల పుట్టలు

53. ఆ శా తీ రా లు

ఆశతీరాలు అనంత దూరాలు
ఆత్మ రూపాలు రెండు మిశ్రతాలు

- 1) చుక్కలుదాచే ముక్కువలు
చెక్కిలి మీటిన తక్కువలు
చిక్కులుతెచ్చే భావాలు
చిల్లర దేవత ఆరాధనలు
- 2) బాసలుచేసే మోసాలు
మోసముచేసే శేషాలు
నుంచని శ్రుంచే కోపాలు
మనిషిలో పెరిగే పాపాలు
- 3) మనస్సు మనస్సుకు చేరువలు
మల్లెలుపూసే పున్నమలు
మనుగడకోరే గ్రంథాలు
మనిషి కాళ్ళకు బంధాలు

॥అ॥

54. దా రి మ ర చి న గు వ్య

కన్నుమిన్ను కానక - గువ్వ గూడు వదలినదే
కన్ను తెరచి చూచింది - గతము వెన్నుతట్టింది

- 1) దైవ భీతి వదలినది దారితప్పి నడిచినది
దిక్కులన్ని తిరిగినది శాంతి దొరకలేదంది
- 2) ముండ్ల పొదల వెతకినది మల్లెలే కరువంది
మెచ్చుకొన్న లోకములో కచ్చగా నవ్వింది
- 3) బిడ్డలే ఈపులంది గుడ్డిగా నమ్మింది
గోతిలోన చూకింది లోతునీట మునిగింది

హరిజనోద్ధరణ - అస్పృశ్యులెవరు ?

దళితుల బాధలు - గాధలు

నాడు - నేడు - రేపు

అనాటి గాధలే

ఈ నాటి బాధలే

మరునాటి బోధలే

మరిచాచే వ్రాతలే

దేశమంటే ఏమిటే

దేశసౌభాగ్యమేమిటే

ఐక్యతయే ఆయువు పట్టే

అందరు కలిపినదేజట్టు

అదీమానవుడెవరు ?

అదీయాంధ్రుడెవరు ?

అదీనెరిగినవారెవరు

అరడి చేయలేరు

జాతులొక్కటే జన్మలొక్కటే

జగములో మిగలదు ఏ ఒక్కటే

జరుగరానిదే జరిగెనొక్కటే

జమలెరిగిన సత్యమొక్కటే

జాతులురెండే జగముననుండే

జన్మకు భారణములు రెండే

అదామగా అవి రెండే
అందరునెరిగినవీ రెండే

చుట్టము పేరట చట్టమాయెనే
చీడపురుగు రాజ్యమాయెనే
చీచీయను పేషేషనాయెనే
చివరకు కులాల ఘోషలాయెనే

స్వార్థపరులొక్కటైరిగా
సౌఖ్యముకోరకే మెట్లునెక్కెగా
వక్లవంచపని చేయువారినే
వంచనకోటి బయటనుంచెనే

అంటరానివారువారే
అభాగ్యులై రివారే
అడుగుపడినవారే
అదీయాంధ్ర గిరిజనులై రే

నాగరికతయే పెరిగనే
నాజ్యతయే నిలకొక్కెనే
నిలువున స్వార్థముమొలకెత్తె
నరునిలో మమతనశించె

కులాలుపెరిగే తరాలుమారే
కాలకూటవిషమే శలకెక్కె
కల్మషహృదయులు చెలరేగే
కపటవేషమే కన్నుకప్పెనే

తక్కువఎక్కువ బయలుదేరేనే
 తక్కువజాతికి తిప్పలు పెరిగినే
 తెలివిమీరేనే అగ్రజాతులే
 తల్లడిల్లెనణగారి నీజాతులే

పుట్టినబిడ్డకు మెట్టినగడ్డనే
 పట్టెడుమెతుకులు పుట్టకుండెనే
 పెట్టివాకిరి వెలుపలగుడిశెనే
 ఎండకుఎండి వానకుతడిశెనే

మట్టికుండయే వారికిమిగిలే
 ముట్టకూడదే వెండిబంగారులే
 గట్టిగపట్టికొట్టే హింసలాయే
 గొడ్డుకన్నవీరే హీనులాయే

మెడకొకముంత చేతికిగంట
 ముట్టిననేలనూడ్చుటకే చీపులా
 ముంతనూయుచు గంటవాయించుచు
 మార్గమునడచుటయే వీరికర్మయా

చుక్కకుముందే లేచుటయా
 చక్కగా పొలమునకేగుటయా
 చెమటరక్తముగ కార్చుటయా
 చుక్కపొడుచు తరిచేరుటయా

పితికినపాలు వారికియా
 గతికిన మెతుకులు వీరికియా

చితికిపోవుతరి సాగుటయా

బ్రతికిననేచాలను కొనుటయా

ఏమిజన్మమిదీ ఏమిపాపమో

ఎన్నరానిబాధలు మాకేలనే

ఎన్నియుగాలీ జానినత్యమో

ఏ దారిలేని అభాగ్యులనాడే

పెద్దనుకోసినపాల

పిన్ననుకోపినిసిరా

ఇద్దరిలోనేనిదీ రక్తమురా

ఇద్దరిలోనేల భేదమురా

ఇన్నిశ్రమలుమాకేలరా

ఇలలో మనుష్యులు కామురా

ఎన్నిజాతులున్న నేమిరా

ఎన్నరానివా మాజాతులురా

అజాతులులనుద్ధరించెరా

అరవీరనీరసుధాకరా

అంబేడ్కరుడే నాతడురా

అవనినేమార్చిన ఘనుడురా

బాలప్రాయమునందునలే

బహుబాధలు నొందనులే

భారమైన మాజీవితమునే

బాగుచేయగ నెంచెనులే

మిక్కిలిమక్కువ కలిగెనే

ఘాలోచదువరి లేడనే

మానుగనతనికి కోర్కెపుట్టనే
మహాగట్టిగ చదివెనే

వివిధభాషలు నేర్చెనే
విదేశములనే చదివెనే
వితండవాదము తెలిసెనే
విలవిలలాడే సాతనిమనస్సే

స్వదేశమునకుచేరేనే
స్వజనులబాధలు చూచెనే
సౌఖ్యముకూడ విడచెనే
స్వరమెత్తి యిలబాడెనే

శోధనబాధలు కలిగెనే
సాధించుట కడుశ్రమయెనే
పట్టువీడని మేటిపీరుడే
జట్టుకట్టెనే జాతులనెల్ల నే

చెరువునీటిని త్రాగనివ్వరు
చేరనివ్వరు బావిచెంతకు
మరికిసీరుయే సరణమాయనే
మరినోర్వలేకనే విజృంభించనే

వేలుకువేలు జాతులుచేరే
వేగిరపడుచు చెరువునుచేరే
విల్లంబులే యిలబయలుదేరనే
వేడికలెక్కే వాదనలాయే

గడగడలాడేనగ్రజాతులే
 గట్టిగపట్టి మొలగతలచే
 అడుగనున్న వారినినేడే
 అణగవ్రొక్కెగ నెంచనేమదిసే

అగ్రజాతుల అగ్రహకేమనకే
 అహుతినాయే నంబేడ్కరుడే
 అన్నిబాధలు భరియించియునే
 అన్నింటిని చేధించి వేసేనే

మంచినిజూపుచు వంచవచేసే
 మార్గములనే వెదకసాగెనే
 మలోచేరిన మీకుమేకులనే
 మంచిఎత్తునే ఎత్తివారే

హరిజనులను వామమెట్టెనే
 హరికిజనులు వీరై తే తడితరులెవరే
 నామములోనే పంగనామాచేద్ద
 నియమములోనే మామానుచేక్కే

మాలమాదీగలలో మంత్రముపెట్టె
 మనలో మనకే స్పర్థలుపెంచే
 సాధ్యముకాదే సాధించుటకే
 సవరించుడి మన మాలమాదీగలనే

బ్రక్కతలేధను నెపమును జూపి

అణగత్రొక్కను చూచుచుండిరి

అవహేళన చేయుచుండిరి

అదీనెలుగమని కోరుచుంటిని

కుద్దీలేదను నెపమునుజూపి

నద్దుచేయక దూరము చేసే

సరిచేయుము నీజాటనునీవే

చదిలించు నీజాతులనెల్ల

కూటికిలేని పేదలమే

కటిక చీకటితోలేతుములే

కట్టుకొనేందుకు బట్టలులేవే

కడుపునిండైన తిండి లేదు

కడగండ్ల ను కొంచుమురా

కన్నులు తెరచి చూడుమురా

కారణమెవరో నెరుగుమురా

కష్టపడి నీవేరా

కాలముయిల సాగనివ్వకు

కర్మేహాకని పూరకుండకు

మమతను పెంచు క్రమతవచ్చును

మనుష్యులమేనని చాటిచెప్పము

ప్రతిఒక్కరు మేలుకొన్నవలె

ప్రతిఒడుగును తూచివేయవలె

పాదుబోతులు కాకుడిమీరు

పూర్వపు పద్ధతి మార్చుడిమీరే

చదువులు చదివి పదవిలోనుండి
 చక్కగ జాతను సవరించుడి
 వోట్లన్నిటను తెలిసికొనండి
 వచ్చేలాభము మనకేనండి

చిన్న పెద్దలు విద్యనేర్చిన
 చేసేకృషికి పునాదియగును
 వయోజనులంత విద్యనేర్చిన
 వక్రమార్గములు ప్రక్కకుతొలగు

మాలమూదిగలు ఏకముకాగా
 మార్గములెన్నో నరాలగునుగా
 మంచి ఏమిటో ఎంచిమాడుమా
 మనలోబేధములేదని చాటుమా

గడ్డితినేది గొడ్డురా
 గొడ్డు నిదేది పాలురా
 పాలుత్రాగేది పెద్దలురా
 పెద్దలనే తీర్చునురా.

ఘోరము లేనిదే రక్తములేదే
 రక్తము లేనిదే పాలేలేవే
 పాలుత్రాగేది అగ్రజులా
 పిప్పితినేది హరిజనులా

నిలువున చీల్చేవిజమీదిరా
 నీవునేను తినేదేనురా

నీకునాకు భేదమేలరా
నదివీడిననే సౌఖ్యమురా

మలము తినేదీ పందిరా
మహారాజులు తినేదీనదేరా
గడ్డితినేదీ గొడ్డురా
గొడ్డును తిన్నా మేలేరా

గోరంతలు కొందంతలు చేసే
గోమాతను హేళనచే
గోముఖవ్యాగ్రము లేలే
గ్రద్దను బోలిన పెద్దలులే

పలుకాకులు కూసే కూతలులే
పలుపురనోట వడెనులే
ప్రబంధములై పోయెనులే
పుడమిలో స్థిరముగా నిలిచెనులే

నిలిచినగ్రంథము త్రుంచెనులే
నిలలో వెలసిన పూజ్యుడులే
అంబేడ్కరుడే నాకడు లే
అమరశీవియై నిలిచెనులే

విప్లవంబునే లేపెనులే
విజయంబునే పొందెనులే
రాజ్యాంగమునే చేపెనులే
రణధీరుడుగా నిలిచెనులే

ప్రేమతత్వమును జూపెనులే
పుడమిలో జ్యోతై వెలిగెనులే
పెద్దలమన్నన పొందెనులే
పుట్టెను భారతగర్భసులే

జాతికి చేసిన సేవలులే
జనులందరును నెరుగవలె
జన్మభూమిలో కర్మకాలిచెనే
జాతిలో రేగేమత దోషములే

అగ్రజులయొక్క అరడివలెనే
అజగరిన జాతుల బాధలు
అధికమాయెనే అనాడులే
అదనుగ్రహించెను మిషనేరీలే

మంచినిపెంచుచు వంచనచేసే
మతమును చేర్చే మనలందరినే
కష్టములలో నాడు కొందునే
తైత్తిరపులను చేసేవేసేనే

మతమన్నది ఏదనిజములే
మనలోనున్న స్వార్థము వేరే
మానవత మమత అన్నదే
మతమన్నది అదేనందునే

ప్రతిమనిషి పరికించుతూ
ప్రక్కనున్న మనిషిని చూడుతూ

పుట్టెడుబాధలు పడుచునుండెరా
ప్రక్కకుతులగక సాయముచేయరా

పేదధనిక వాదనలాయే
పుడమిలోవిభిన్న భేదమాయేనే
పుట్టేటప్పుడు వెంటతెచ్చెరా
పోయెటప్పుడు వెంటరావురా

జానెడుపొట్టకు జాతరలేల
జంతువులనీవు నడతువేల
జాతులపేరట గోతులత్రవ్వకు
జన్మనిచ్చిన తల్లిని మరవకు

మట్టినిపుట్టెను దేహమురా
మట్టయిపోవును కాయమురా
కండ్లకు కనిపించు సత్యమురా
కొంచుచుంటిమి నిత్యమురా

అలనాడేలివ రాజులేరేరా
ఆర్భాటములు చేసినవారేరా
అంతరించిరి వారడరురా
అంతేకదరా అదరిపడకురా

మంచినిసమాధి చేయకురా
వంచనమానుము నీవేరా
పంచుకొనేది నేమిలేదురా
అంచిచూడరా నేమిదినేరా

జీవరాసులోన్నో జన్మించే
జగములో నేదైన మిగిలెనే
జన్మలకన్న మానవజన్మమిన్న
జాతులపేరట వేరుచేయకే

బలవంతుడు బలహీనుని బాధింసా
భగవంతుడు వానిని శిక్షించడా
ఈ సత్యమునమ్మిన వాడెవ్వడు
ఇతరులతిల బాధించలేడు

పుట్టినప్రతివాడు గిట్టకపోడు
పుడమిలోనెవ్వడు నిలువబోడు
పట్టెడుమేతుకుల పొట్టకొరకేగా
పుట్టెడుపాపాలు చేయచుండగా

సర్వమతాల సారమొక్కచే
స్వతంత్రించి నీమతమునెన్నుకో
సౌఖ్యముకొరకు మతముమార్చకు
సాధ్యముకాదే మనస్సుమార్చను

పట్టిపట్టి ఒక నెట్టునెట్టెనే
ప్రభుత్వము ఒకఎత్తుఎత్తేనే
పాలనలోనే మార్పుచేసేనే
పరిస్థితులెల్ల చక్కపరచేనే

దయచూపించి దూరముచేసే
దగ్గరవారిని పక్కకునెట్టే

ఇండ్లుకట్టించే పూరిచివరనే
ఇప్పుడుమాసే అడిగోవారని

న్యాయమైనదా నిర్ణయం
నిలుపునదహించు పచ్చినిజం
నీలో పెరిగిన స్వార్థమదీ
నాలోరేగిన భావమిదీ

అంటురోగులము కామురా
అందరినుండి దూరముచేయ
దారులుదోచే దొంగలనూ
దూరననుండి నినుదోచేమా

నాలోనున్న లోపమేమిటి ?
నీలోనున్న గొప్పదేమిటి ?
నీలోనాలో త్రవహించేదేమి ?
నీకునాకు తేడాదేమి ?

కన్నులుతెరచి చూడుమురా
కరుడుకట్టిన హృదయమురా
కాలము నీదికాదురా
కలకాలము నీవునిలువురా

చర్మమువాలించే మాదీగరా
చెప్పలుకుట్టును నీలుగరా
కాలికినొప్పియు లేకనురా
శాపాధుడు నుండెన్నరా

బాధను బాపేవానికిరా
 బిడులిచ్చేది ఏమిటిరా
 సాటివారిరా చూడుమురా
 సమతయే జీవన మనుగడరా

మురికిని బాపును చాకలిరా
 ముచ్చటగా విను నిలుపునురా
 మెచ్చుకొనేటి తాగ్యమురా
 నెచ్చెలిగానిగా చెంచుమురా

నీలో స్వార్థము నశియించి
 నాలో ప్రేమను రగిలించు
 అన్నదమ్ములవలె మనమున్న
 అన్నిటను జయమొందెదము

నీలో భేదము లేకుంటే
 నిజముగ దేవుడవేనంటి
 సౌభాతృత్వము కలిగుంటే
 స్వర్గము యిలకే దీగునంటే

నీతులుచెప్పి గోతులు త్రవ్వకు
 నిలకడ కావాలె నిలలో నీకు
 నిర్మలమనస్సు కలిగుంటే
 నిత్య సౌఖ్యము చేకూరును

ముచ్చట కొలిపే మల్లె మొల్లలే
 ఘురిపించును ముల్లోకములే

మనిషిలో మల్లెల మనస్సుంచే
మహిలో స్థిరముగ నిలతువందునే

మానవసేవేమాధవసేవా
మరచిపోకను చేసినచాలే
మరులోకములో పుణ్యముండునే
మరువకను నీవునదే చేయవలె

కుంటి గ్రుడ్డిని నాదరించుమా
కట్టుకొనేందుకు బట్ట నీయుమా
కలిరినదానిలో కొంచమియుమా
కనికర స్వాదయము కలిగి యుండుమా

చాటుచుంటిని విననుంటినే
సత్యమునే యిల గ్రహించుంటినే
సాదుస్వభావము కలిగుంటేనే
సర్వసంపలు సమకూరునే

వంగి వంగి నీవు దండమెట్టకు
వళ్ళువంచి నీవు పనిచేయుము
వచ్చినదానిలో కొంచముంచుము
వచ్చును స్వతంత్ర భావమప్పుడే

గారాలవట్టివను కొందువే
గర్వమన్నది నేలరసికు
గతులు మారిన వెతలు మారల
గట్టిప్రభుత్వము వెతలు తీర్చురా

అందరు ఐకమై కామంటినే
 ఆ మార్గములో నడువమంటినే
 హరిజనులేల గిరిజనులేల
 అపనిలో అందరు సమానులేరా

చీము నెత్తురు మాకున్నదే
 శిలలము కాము మేము యింకలే
 చదివిరిమాలో చాలామందిలే
 చేతకాని చపటలుకాములే

పుండుపుట్టినే మందువేయవే
 మానకున్ననే కాలుతీయుమా
 మారకున్నను నదేజరుగునే
 మరిమురిసికే తెలుపుచుంటినే

వంకరత్రోవలు వద్దన్ననే
 వందలాదిగా మేమున్నామే
 ఒక్కటిగా యిలమాలన్న
 వర్తిల్లెదరు మహినన్నానే

హరిజననోద్ధరణ తెయనెంచిరే
 హరిజనులకెన్నో మేళుచేసిరే
 ఎన్నిచేసిన ఏమిలాభమే
 హరికననామము తీసివేయవే

వలతునెన్నో చేయుచుంటిరే
 వచ్చేలాభము కొందరికంటినే

లాభముపొంది లోభాదౌనురా

లోదేనంటి జాతికేవంటిరా

కడ్లునెత్తికి వచ్చునంటినే

కడగండ్లను మరచునంటినే

కన్నకడుపుకే వెన్నుపోటురా

కనివిని ఎరుగని ఘాటుగీటురా

విశాలహృదయులు చాలతక్కువ

విశంధవాదులు బహుఎక్కువ

ప్రేమలుమరచే హీనులెక్కువ

పిచ్చివూయలలో తేలుకుక్కువ

విలవిలాడు ప్రతిహృదయమే

విచిత్రమైన పొకడచూచే

వన్నెకెక్కుమా చిన్నోడనే

వాంఛనుమరచి వలవలనేడే

అందరు మరల నట్లునుండరే

కొందరిలోనే నిట్లుజరుగునే

కోరుకోనెడి నదికాదులే

కావాలంటినే అందరినుఖమే

హరిజన గిరిజన నామమునే

ఆరడి చేయక వదలిన మేలే

అందరిలో మేమొక్కరమే

అవనిలో సమానమయ్యెదమే.

హరిజన గిరిజన హాష్టశ్శనే
ప్రతిచోటన మార్చిన మేలే
పేదవారల హాష్టశ్శుగనే
పేరుపెట్టిన మంచిడంటినే.

తక్కువ ఎక్కువ మార్కులననేల
తరగతులుగా విభజింపనేల
వదిలినవారికే సౌఖ్యము నియ్యి
చదువనివారిని అపివేయ్

బాధలు నెరిగిన ప్రతివాడులే
బాగ చదువుకొనును వాడే
బాగుపడవలె వాడేకాని
భయపడవలసిన వనే లేదులే

మానవులంత ఒకటైనప్పుడే
మనలో తేడా లేనప్పుడే
మామీ భేదము వీడు నప్పుడే
మనుగడ మంచిగ సాగునప్పుడే

పల్లె పల్లెల పాతుకుపోయే
ప్రాణానంకట ప్రాంతములనే
గాలించి ఏరించమంటినే

గట్టి పునాదులు వేయకుంటినే
మాబాధలు తెలుపుకొంటిమే
మరచిపోక మేమడిగినవి చేయవే
మేము కోరేది నదేనంటిమే

చూడ్చుము పద్దతు లన్నింటినే.

నామొర నాలించమంటినే
 సీచత్వమునే మూన్పమంటినే
 నేను నీవు సమాన మంటినే
 నన్ను నీలో కలువమంటినే

పేదలందరిని ఒకటిగ చేయ్
 పెక్కుమేళ్ళను అందరికిచేయ్
 పేదలందరిని బాగుచేయ్
 పదుగురిలో మము ఒకరిని చేయ్

తల్లుల పిల్లల వేరుచేసే
 తపస్సులకిది అర్థము కానిది
 తరతరాలుగా నాటుకుపోయిన
 తక్కువ ఎక్కువ తుడిచివేయ్

సర్వప్రజలను ఏకముచేయ్
 సర్వమేళ్ళను అందరికిచేయ్
 సాధ్యము కానిచో వదలివేయ్
 స్వతంత్ర్య భావము కలిగించివేయ్

దళలు నాలుగు నరునకురా
 దళకొక భావము కలుగుచుండురా
 భావాములన్ని ఒక్కటి చేయ్
 బాధ్యతలన్ని గుర్తింపుచేయ్
 భంగారు మనస్సే బాల్య వయస్సే

బ్రతుకు బాధలు తెలియని వయస్సే
 ఆ వయస్సు భావాలు ఏకముచేయ్
 ఆ వయస్సులో నాటు మంచివిత్తునే

కొమార వయస్సే కోర్కెల వయస్సే
 కన్నుమిన్ను కానని వయస్సే
 తెలియచేయవే నగ్నసత్యములే
 తప్పచేయరే నప్పదువారే,

మధురమైనది యౌవన వయస్సే
 మానుగ ప్రేమలు పెరిగే వయస్సే
 పెరిగిన ప్రేమలు ఏకముచేయ్
 ప్రభుత్వమంటే ప్రేమ పెరుగునే.

ముసలితనమూరా తదుపరిదశరా
 ముక్కుచు మూల్గుచు ముందెదశరా
 అట్టివారికి వసతులుచేయ్
 గట్టిగ దేవుని పూజింపచేయ్

అట్లుచేసిన దేశమంతయు
 ఇచ్చే బాగుపడు ననుచుంటినే
 ఇష్టమున్నచో కష్టముండదు
 పటుపట్టితే జరుగని దుండదు.

చెట్టుకొకరుగా పుట్టికొక్కరుగా
 ఛెదరిపోయిన మనకే చేటుగా

మానవులంతా ఒకపైనత్పడు
మహితే స్వర్గము దిగునప్పడు

ప్రభుత్వము నిద్రగ్రహించుమా
ప్రతివారికి నెరిగించుమా
ప్రతి ఆడుగును తూచివేయుమా
వదయంతలు సౌఖ్యముపొందుమా

ప్రతిగ్రామములో సంఘము పెట్టుమా
ప్రభుత్వమే యిది నిర్వర్తింతుమా
కొందరి కొచ్చును వుద్యోగములు
కొంతతీరును నిరుద్యోగనవస్య

కూలిరేటును నిర్ణయించుమా
కూలిరై తుల బాధలు తీర్చుమా
రై తువచ్చును రేటునిచ్చును
రేటుతో సంఘము పనిచేయించును

సకాలమునకు కూలివచ్చును
సాయంత్రము వరకు పనిచేయును
సంఘము వారికి కూలి ఇచ్చును
సంతోషముతో కూలి సాగును

అధికారినినే అహం పెరుగును
అణగత్రొక్కును క్రిందివారిని
అట్టివారిని శిక్షించుమా
అది నీ బాధ్యత గుర్తించుమా

బ్రతుకు బాధలు తెలియని వయస్సే
 ఆ వయస్సు భావాలు ఏకముచేయ్
 ఆ వయస్సులో నాటు మంచినిత్తునే

కొమార వయస్సే కోర్కెల వయస్సే
 కన్నుమిన్ను కానని వయస్సే
 తెలియచేయవే నగ్ననత్యములే
 తప్పచేయరే నప్పదువారే,

మధురమైనది యౌవన వయస్సే
 మానుగ ప్రేమలు పెరిగే వయస్సే
 పెరిగిన ప్రేమలు ఏకముచేయ్
 ప్రభుత్వమంటే ప్రేమ పెరుగునే.

మునలితనమురా తదుపరిదళరా
 ముక్కుచు మూల్గుచు మందెదళరా
 అట్టివారికి వసతులుచేయ్
 గట్టిగ దేవుని పూజింపచేయ్

అట్లుచేసిన దేశమంతయు
 ఇచ్చే బాగుపడు ననుచుంటినే
 ఇష్టమున్నచో కష్టముండదు
 పటుపట్టితే జరుగని దుండదు.

చెట్టుకొకరుగా పుట్టికొక్కరుగా
 ఛెదరిపోయిన మనకే చేటుగా

మానవులంతా ఒకపైనత్పడు
మహితే స్వర్గము దిగునప్పుడు

ప్రభుత్వము నిద్రగ్రహించుమా
ప్రతివారికి నెరిగించుమా
ప్రతి అడుగును తూచివేయుమా
వదీయంతలు సౌఖ్యముపొందుమా

ప్రతిగ్రామములో సంఘము పెట్టుమా
ప్రభుత్వమే యిది నిర్వహించుమా
కొందరి కొచ్చును వుద్యోగములు
కొంతతీరును నిరుద్యోగనమస్య

కూలిరేటును నిర్ణయించుమా
కూలినై తుల బాధలు తీర్చుమా
రైతువచ్చును రేటునిచ్చును
రేటుతో సంఘము పనిచేయించును

సకాలమునకు కూలివచ్చును
సాయంత్రము వరకు పనిచేయును
సంఘము వారికి కూలి ఇచ్చును
సంతోషముతో కూలి సాగును

అధికారినినే అహం పెరుగును
అణగత్రొక్కును క్రిందివారినే
అట్టివారిని శిక్షించుమా
అది నీ బాధ్యత గుర్తించుమా

తనమన భేదము తుడిచిపెట్టుమా
 తప్పుకు శిక్షను విధించుమా
 తరతరాలకు మార్గము జూపుమా
 తరగని చెరగని వ్యాతి గాంచుమా

రైతుకు దైతుకు బాధవుండదు
 తక్కువ ఎక్కువ భేదముండదు
 తారతమ్యములకు తావువుండదు
 తీరును అంటను జాడ్యంతొంత

అంటరానివారు ఉన్నారు, వారెవరంటే ?

అంటరానివారు లేరనకు
 తంటావచ్చును నీకంట
 తండలు తండలు నున్నారు
 తెలియచెప్పెదను నీ పేరు

భర్తమాట వినని భార్యలురా
 భార్యను చూడని భర్తలురా
 పిల్లలు పెంచని తల్లులురా
 పుడిమిలోనున్న నీచురారా

వన్నెల విననకరలులే
 వనితలలోని నీచులులే
 వంకరటింకర దారులులే
 వళ్ళు వంచేటి నారులులే

క శ్రీసరకులు అమ్మేవారే
 కాలసర్పాలు వారేకాదే
 కండ్లకానని కామాంధులే
 కన్నతల్లులను మాడ్చేవారే

పంచనచేరి పంచనచేసే
 పందికొక్కులు వారేకాదే
 పదిమందిలో ఒక్కడున్నడు
 పదిమందిని చెరుచునువాడే

లంచంతినే లుచ్చాకోరులే
 లాటీచేసే లాటిదెబ్బలే
 పేదలనెత్తురు పీల్చే పెద్దలే
 పెద్దలచాటున పెరిగేవిడ్డులే

డబ్బుకోసరమ అమ్ముడుబోయే
 దగాకోరుల జట్టులున్నవే
 గుట్టుగలాగి చెట్టుగనుండే
 గండుపిల్లల గుంపులున్నవే

భార్యలనమ్మే బావాచోరులే
 బహుగానున్న మనకేచేపే
 చాటుమాటుగా సంతకువెళ్ళి
 చప్పుడుచేయక వచ్చేవారే

పుద్యోగుల పాలిటివడ్డీలే
 వడ్డీకిచ్చే పెద్దమనుష్యులే
 వక్రమార్గాన చక్రముత్రిప్పే
 ఓట్లుకొనేటి క్యూరమ్మగారే

మతంపేరిట మారణహోమం
 మానుగదేనే మహారాజులే
 దేశానికే చీడపురుగులే
 ధరణిలోనున్న దుర్మార్గులే

అంటరాని వారంటినేను
 అవంచకుల నేరమంటిని
 పూరికిదూరాన నుంచమంటినే
 వున్న నిజము నిదేనంటినే

వ్రభుత్వము నిదీ పరికించుమా
 అట్టివారినే పట్టుకొనుమా
 పదుగురిబాధ తొలగించుమా
 పదికొలాలు నిలిచియుండుమా

స్వార్థమేరుగని నిస్వార్థపరులుగా
 చదువుతోపాటే తయారుచేయుమా
 సాటివారికి సాయచేయ
 సాగిరావలె యువకులంతా

చదవినడగ్గి చంకనబెట్టి
 చవటలువలనే తిరగకుండనే
 చదవేటప్పడు వృత్తులునేర్పు
 చదవిన వెంటనే వృత్తిలో చేర్పు

పెట్టుబడిని నివేపెట్టుమా
 పెక్కుమందికి జీవము పెట్టుమా
 పేదతనమునే చూపుమాపుమా
 పెత్తనదార్లు కాకుండ చూడుమా

త్రాగుబోతులు కాకుడిమీరు
 తరగని ఛాతిని పొందుడిమీరు
 సోమరితనమును వీడినమీకు
 సర్వసౌఖ్యములు సమకాతును

ప్రతి గ్రామమును పరిశీలించుమా
 పేద ధనికుల పేరుచేయుమా
 ప్రతిఒక్కరికి సాయముచేయుమా
 పేదలందరిని వాగుచేయుమా

భావి భారత పౌరులారా
 బాగుగ యోచన చేయుమురా
 భాయిభాయిగా మెలగుమురా
 భువితో వెలుగై వెలుగుమురా

చదవినవారు చాటిచెప్పమా
 చిన్నవారు ఇతరులకు వినిపించుమా

తప్పులున్న క్షమించమనే
తెరేసుదేవదానమను కవియిత్రినే

అమరవీరుడే అంబేద్కరుడే
అమృతంబునే కృమ్యరించెనే
అన్యతంబునే నాడకుంటేనే
ఆ జాతిపితకు నేజై యంటేనే

అమరజీవికిజై అరనిజ్యోతికిజై
అందరుగొంతేత్తి జై భీమనరే
ఆవనినేమార్చిన మానేతకే

జై భీమ్

అంటరాని తనము నిర్మూలన

కుప్తువ్యాధి కన్న అంటజాడ్యముమిన్న
ఆదిపీడకున్న ప్రగతేసున్న
ఆదిఆంధ్రులన్నారు అనాడు
హరిజనులన్నారు ఈనాడు

మాలమాదీగలంటు మహిలోననీవంటు
అంటరానితనము అంటగట్టినాడు
పేరుకేఅంటరా పనికేమో బంటురా
బంటుచేతిలోన అంటేలేదురా

మాలమాదీగవేరు మరిచేరుచెరిచేరు
మాలసుత్రొక్కేడు మాదీగను తరిమేరు

విడదీసినిలిపేరు వింతరానవ్వేరు
బలిపశువులన్నారు బంధించియుంచరు
బానిసలన్నారు బాధించుచున్నారు

వెట్టిచాకిరినేర్చి వెతలుసాటుచేసి
విధివంచితులంచు వేధించుచున్నారు
ఆదీయంధ్రులంచు అంటరాదంచు
అవనిలోపిలిచేరు అప్పుశుక్లలంచు

మాదిగలేకున్న మనుగడేనున్న
మనిషిబ్రతకాలన్న మరిచారేదన్న
ఆ హూడుమాదిగ ఈపూడుమాదిగ
అపార్థిమాదిగ ఈపార్థిమాదిగ

అంచుపోరాడుచు అరిచేరు కరిచేరు
అరాడిచేసేరు అల్లాడిపోయారు
మాదిగఅంటురా మరిసేకుఅంటదా
మరచిపోయినీవు మాదిగ అనకురా

మాలపేరువలన అంపేరాఅంటురా
మాలలపేరై న్నో మహిలోననుండేరా
శివునికంతమాల శిగలోనిపూమాల
మునులచేతిమాల రుద్రాక్షమాల

ఈమాలలకేల లేదురా అంటు
మాలపేరువలన మనిషెమో అంటురా
చోద్యంబుకాదురా శోధించిమాడరా
స్వార్థమేనంటిరా సాగదీంకంటిరా

పుట్టుగిట్టుక పుడమిలో ఒకటిరా
 పేదతనమువలన పుట్టెరా అంటురా
 పేరులోలేదురా పెడదారినిదిరా
 పేర్కొనడవరా సరికించిచూడడా

అన్నిజన్మలకన్న మిన్న మనిషన్న
 మనిషిజన్మలకేల అంతేలనన్న
 అన్నిదేశాలలో మనిషంటులేదన్న
 మనదేశంలోని ఈయంటులయెన్న
 ఈనాములిచ్చిన ఇంకేమిలెచ్చిన
 ఇందిరమొచ్చిన్న ఇదిమారబోదన్న
 మమతనుపెంచుకో మంచిగామనలుకో
 మనుష్యులంత ఒకకులముని తెలుసుకో
 చట్టాపెట్టిన చాటింపుచేసిన
 అంటుజాడ్యంనేడు అడుగంటబోదన్న
 బంగారుబాటరా బడితోటనేడురా
 బడితోటలోనేడు కులముగీటునిడు
 వచ్చి కూర్చుంటాయి పార్టీలు
 వాటేనుకుంటాయి పార్టీలు
 వాడుమావాడంచు వీడుమావాడంచు
 అంటులేనిటటు మీ ఓటేనంటు
 అంటున్నవాడికి అంటించురకరా
 కక్కువన్నవాడి తిక్కకుదీరించరా
 అవమానములు ఇంక సహించబోమురా
 అంటేదగ్గరా వాణి నేడు కదలిందీరా

అ రు ం ధ తి వా ణి

మూల మాదిగ ఐక్యత

- 1) జాంబవీ వంశ జాతికే పూజ్య
జగతి జ్యోతి నీవు ధ్యాతి గాంచినవాడ
పుడమికే మూలం వేదాల సారం
- 2) వేదాలలో మిన్న జాంబవంతుడన్న
శమంతకపు మణితో సాగనం పేనన్న
కృష్ణుని మామగా కీర్తించేనన్న
- 3) ఆకాశాన నిలిచే ఆరని జ్యోతిగా
అరుంధతి నామా నీ జాతి వామా
ఆదీయాంధ్రులందు నిను పిలిచిరిగా
ఆంధ్రులకు మూలమే నీ వంశమేగా
- 4) సుంచిన పెంచుచు మమతను పంచును
మహితలముకే మకుటమై నిలిచెను
మాదిగా అంతయని మేలు చేయనెంచే
మేలు పొందిన నోళ్ల మాదిగన్నగ మార్చే
- 5) తమ్ముని మాపేడు మాలో వాడన్నడు
మాలో వాడల్ల మాలోడయ్యెడు
మాదిగన్న మాలన్న అన్నదమ్ములన్న
ఐక్యమత్యముతోడ ద్భజమై త్రవలెనన్న
- 6) వెట్టిబాకిరి నేర్పి వెతలపాలు చేసి
విధివంచుతులంచు వేధించుచున్నారు
వంతవంతగ నిన్ను వెక్కిరించిరన్న
విని పూరకున్న పూరకుక్కే మిన్న

ద శ ి త సో ద రా క ద లి రా

కులనర్పం దశితు రక్తాన్ని పీల్చి ఆవశిష్టాంధీ
 కొండశిలువలా ఆవశిష్టాంధీ
 మడించింన మత్తేణాలు సైర్వవిహారం చేస్తూవున్నాయ్
 దశిత వాడలను ద్వంసం చేస్తున్నాయ్
 చూస్తూ ఊరుకుంటావా చవటలా యేడుస్తావా యేమిచేస్తావ్
 ఎవరోవస్తారో ఏదోచేస్తారనేది వట్టిపెత్తి
 ప్రతి ఒక్కరు నడుంబిగించాలి
 తమకు జరుగుచున్న అన్యాయాలను అరికట్టాలి
 యుగయుగాల మతమౌఢ్యాలకు
 మూఢవిశ్వాసాలకు మూఢాచారాలకు
 తెరదించే సమయం ఆసన్నమైనదని హెచ్చరిస్తున్నా
 మారనివారు మార్చుకోనివారు
 నెత్తురుచచ్చినా చిత్తం చావనివారు
 మైలురాయిల బ్రతకొద్దని తెలియజేస్తున్నా
 చేసిన పెద్దలనేమిచేయాలి
 ఇంకా పాపాలు చే ిద్దని కోరుకుంటున్నా
 దశితులంతా కదలాలి దైర్యంతో సాగిపోవాలి

దురదృష్ట శాతకం
దళిత వనిత జీవితం
అవేదన భరితం
అంధకార బంధురం

పొద్దునే లేవాలి
పాచీ పనికి పోవాలి
కామందుల యిందల్లను
చక్కదీర్చిరావాలి

చద్దించక నెట్టుకొని
చచ్చిచెడి యింటికొచ్చి
యిల్లునూద్దే శక్తిలేక
ఉన్నూరని కూలబడే

దళితశాతి పీడితులు
దగాపడిన వనిలు
పొట్టచేత పట్టుకొని
పొలము పనిచేసి అలసి

కడుపు నిండ తిండిలేక
కష్టకోసు బట్టలులేక
కుమిలి పోయే బ్రతుకులు
గతుకుల అతుకులు

కడగండ్లు తప్పవురా

ఆ కొంపకు ముప్పేరా

పేదతనము వలన పడతి

పని కొరకు బయలుదేర

పట్టవనలే చుక్కలు పొడిచే

పట్టవరుపే వెక్కిరించే

ముండమోసి బండబారీ

మొండి బ్రతుకు నీడ్చుచుండే

మూలనున్న ముసలి లేచు

ముట్టకున్న పగవట్టు

కడుపుకోసం పడుపువృత్తి

చేపట్టే వారు కాదు.

శక్తిధార పోసేటి

శ్రమజీవులు మావనితలు

దరిద్రానికి వారసులు

దగాపడిన పడతులు

దళితజాతి వనితలు

ధరణిలోన సమిదలు

ఆ దేవుడే రాసేదా

ఈ నరుడే మార్చేదా

ఇకనన్న తెలుసుకో

తెలివి కలిగి మనలుకో

ఆంధ్రమాత ఆవేదన

1. అన్నపూర్ణపై వన్నెకెక్కిన దాత
అవనిలో వెలసిన ప్రఖ్యాత
ఆంధ్రమాత అనురాగ పూరిత
ఆవేదన భరితం నీ చరిత
2. కళకళలాడే కిలకిల నవ్వులే
కాంతులు చిమ్మే కన్నుల విందులే
పచ్చని చేలే విచ్చినపూలే
పుడమిలో పూసిన నీ కనుపాపలే
3. ముక్కోటి ఆంధ్రులే నీ ముద్దువిడ్డలు
ముచ్చట గొలిపే పంటసీమలే
పెను తుపానుకే బలియైపోయే
పరాయి పంచలపాలై పోయే
4. జన్మభూమిలో కర్మ తొలిచినే
జ్యోతి వెలిగిన జాతేయేడ్చినే
జ్యేష్ఠ పుత్రుడే జారిపోయే
జననీ వేదన వర్ణింప తరమే.

5. కన్న కడుపుకే వెన్నుపోటుగా

కనే విని ఎరుగని ఘాటు గీటుగా

కోటికి పగగెత్తె నీ ఒకనాడు

పట్టెడు మెతుకులు కరువీనాడు

6. కన్న బిడ్డల గతిని గాంచే

కలవర మొందె ఆంధ్రమాత

కన్నీరు మున్నీరుగా ఏడ్చుచుండే

కఠిన శిలలనే కరిగించు బాధలే.

7. కల్లోల భరితము నామె యుల్లమే

కన్నీరు తుడిచే చల్లని దాతలే

కొల్లలు కొల్లలు కడలి రావరే

కన్న తల్లి ఆవేదన తీర్చనే.

1977 నవంబరు 19వ తేదీన జరిగిన తుఫాను

ఉప్పెన బాధామయి గాధలు

1. కలికాలం పోకడరా

కని విని ఎరుగని బాధలురా

కన్నీ రొలికే గాధలుగా

కరిగించును ప్రతి హృదయమురా

2. కడు పేదలుగా సృష్టించే

కడగండ్లై మా సొమ్ములుచేసే

కర్మకు మమ్ము వదలివైచి

కఠిక శిలవై చూచు చుంటివే

3. వేగు చుక్కతో లేచింది

వేట పాలెమున వీచింది

విలియ తాండవమే ఆడింది

విధి వంచితలను చేసింది

4. తూరుపు రేఖలు తుంపరులాయే

తీరని బాధలు మొదలాయే

తీర మెరుగని రూపులాయే

తిరిగిరాని పయనమాయే

॥క॥

5. పురిమే తరిమే వున్న పాటునే

పూళ్ళ పూళ్ళనే పూడ్చి వేసెనే

వేలాది ప్రజల ప్రాణముతీసే

పుర్వినంతయు పూవి వేసెనే ॥క॥

6. అవనిగడ్డ దివి తాలూకాలే

అరిపో యేతేలిపోయే

ఆక్రందనములు మిగిలిపోయే

అయ్యో నలుబది పూళ్ళేపోయే ॥క॥

7. కాలే కడుపులు తేలే తెప్పలు

కాకులు గ్రగడ్డల కమ్మని విందులు

కన్నీటి దారలు రక్తపు జేరులు

కష్ట నష్టముల కన్నీటి గాధలు

8. పిల్లల తల్లుల పీనుగలే

పూసి రాలిన పువ్వులులే

పుడమిలో నీచిన పెను తుఘానులే

పరమాత్ముని పకపక నవ్వులే

9. చెట్టు కొకరుగా పుట్ట కొకరుగా
 చెదరిబోయి శవములై రిగా
 శవములు పూడ్చి స్థలములేక
 శవములపైన శవములు పేర్చే ||క||

- 10 పడతి యేక్కను తాటి చెట్టును
 పాప యెక్కెను మరియొక చెట్టునే
 ప్రాణశీతితో విలవిల లాడుచు
 పట్టి గట్టిగ చెట్టును వారే

11. బిందరు వీధులు గందర గోళం
 భీకరమైన తుఫాను వలననే
 బింగాళాఖాతం పొంగెనులే
 బహుజన నాశన కారణమదీయే

12. బాపట్ల గుడిలో చేరిరెందరో
 భయంకరమగు తుఫాను వలననే
 గుడికూలి చచ్చిరి వందమందే
 గుండెలు పగిలే వేదన మిగిలే

13. పూళ్ళు పూళ్ళు పూడ్చుకుపోయే
 పున్న పూళ్ళలో కొందరు మిగిలే
 మిగిలిన వారి ఆవేదనలే
 సురుషరావి ఆక్రందనలే

14. గుంటూరు పట్టణ నల్లచెరువునే
 గుర్తించలేని శ్మశాసవాటికే
 గుండెలు పగిలే గుర్తులు మిగిలే
 గురియైపోయే పెను తుఫానుకే

15. నల్లచెరువులో తేలే శవాలే
 నీటిలో తేలే కుప్పలు తెప్పలే
 నీటి గుంటను పూడ్చి నంతనే
 నీటి వాటమును నాపతరమే

16. కూలిన యిండ్లలో కుక్కె శవాలే
 కుళ్ళిన శవాలే వాసన లేవే
 కష్టము లెన్నో భరించి యువకులే
 కశేబరములను లాగివేసిరే

17. భార్య విడ్డలను బయటకులాగే
 భర్తే బయటకు కాలువేసే
 భయంకరముగా గాలివీచే
 బండే పడే భర్తే చచ్చే

18. విడ్డను మూటను చంకను పెట్టి
 భయముతో నీటిలో కాలుపెట్టె
 విడ్డెజారి నీటిలో తేలే
 విడ్డని మూటని రోడ్డు ఎక్కే ॥క॥

19. ఎనిమిది మంది సిక్కులు వారే

ఎదురు చచ్చిరి డాబా కూలే

ఒక్కరు మిగిలే దిక్కు తోచకే

ఒంటరియై యిల యేడ్చుచుండే

20. భర్త ముందుగా చనిపోయే

భార్య విడ్డతో నిలుచుండే

విడ్డ నీటిలో జారి పోయేనే

విడ్డను వెదకుచు తల్లి చచ్చే

21. రెండవ విడ్డ మేడ్చుచుండేనే

రక్షించువారును లేక పాపే

దారినపోయే దయామయులే

దాటించి కాలువ విడ్డను రక్షించే

22. ఆలుమగలు అన్నము తినగా

అయత్త పడుచు నుండిరే వారే

ఆర్పాటముగా గోడే విరిగి

ఆలుమగలు అరచి చచ్చిరే ||క||

23. పాప యేడ్వగా పాలు ఇచ్చే

పాలు త్రాగే పిల్ల తల్లులే

పట్టే పడెనే ముట్టె పగిలెనే

ప్రాణము పోయే తల్లిపిల్ల కే

24. సినిమాచూచి యింటికి పోవనే

సాధ్యముకాక డాబాలో చేరెనే

డాబాకూలి నలుబది మంద

డాబాలోనే శవములై రే

25. గుంటూరు చెక్ పోస్ట్ నాద్దనే
 గురియై పోయెరి తుఫాను వలనే
 శవములు తేలే నలుబది రెండే
 శవములు తీసిరి రిపబ్లిక్ పార్టీ

26. గోడ ప్రక్కనే నిదురించుచుండే
 గుంటూరు మణిపుర యువకు లిద్దరే
 గోడేపడేనే గుండెలు పగిలేనే
 గుర్తించలేని రూపులాయేనే

27. భార్యా బిడ్డలు ఇద్దరు చచ్చే
 భర్త మాత్రమే మిగిలియిండే
 కొనవూపితో ఇంటిలోన నుండే
 కరుణామయులే ఆస్పత్రి చేర్చిరే

28. చచ్చేవాడిని బ్రతికించేనే
 స్వంత ఖర్చుతో సేవలు చేసేనే
 దయామయుడగు వేమారెడ్డి
 డాక్టరుబాబు ఇశ్రాయేలు పేటనే

29. కట్టుకున్న భర్తే పోయినే
 కడుపున పుట్టిన బిడ్డలు పోయినే
 కట్టుబట్టలతో నిలబడిపోయే
 కండ్లార చూచి మతికూడ పోయే

30. దిక్కు తెలియని దీనురాలు
 దిక్కులు చూచుచు తిరుగుచుండే
 పిచ్చిదీయని పిల్లలు మూగిరే
 పొల్చి చూడ పొల్ల దుఃఖమే

31. దారి తెన్ను కాననీ వేదలే
 దాబాల చెంతకు పరిగెత్తిరే
 దయామయులే ఆశ్రయమిచ్చిరే
 దయావిహీనులే తరిమి వేసిరే

32. అన్నము వెదక సున్నయు రాలే
 అన్నము సున్నము కలిసిపోయే
 అకలి మంటను తీర్చుకొనుటకే
 అదియే తిని అల్లాడిరే ||క||

33. పంటలు పోయే జంటలుపోయే
 పశువులుపోయే పల్లెలుపోయే
 ముప్పతిమంది ప్రాణముపోయే
 పుప్పలపాటి మాలలుపోయే ||క||

34. మాదిగపాడు చివరన వెలిసే
 మాదిగ వారల ప్రాణము నిలిసే
 నోవాపడపను పోలిన గదిలే
 నిలబడియుండిరే రెండు వందలే||క||

35. రాతిగోడల ఇల్లని తలచే
 రాదు భాధని చేరితి ముందునే
 ప్రక్కన ఇల్లే దీనిపై కూలే
 వుట్టేనప్పుడు భయముమాకే

36. గట్టిగనుండే ప్రక్కన కొట్టే
 గోడకు రంధ్రము చేసితిమపుడే
 రంధ్రముగుండా చేరితి ముందునే
 రక్షనిచ్చే నలుబది మందికే ||క||

37. నాల్గవ తరగతి బాలిక ఆపర్ణ
 నీటి వాటమున కొట్టుకు పోయే
 తెలివి తప్పి చెట్టుపై నుండే
 తెలిసే వారికి తెల్లవారే.

38. నాగాలంకకు కోతకు వెళ్ళిరే
 నలుబదిమంది రామిరెడ్డి తోటలో
 ఉప్పెనచూచి బండి ఎక్కిరే
 ప్రార్థన చేయుచు నిలబడి పోయారే.

39. ప్రాణాభీతితో గజ గజ లాడిరే
 పుట్టెను వారికి వుప్పెన చూచే
 పరమాత్ముని వీలయేమో
 ప్రక్కకు తొలిగే వారిని విడిచే.

40. అగ్నికణాలే లేచి పీచెనే
 అహంతి గొనెనే అనేక మందినే
 సుర సుర లాడే సూదుల వలనే
 సురుక్కుమనెనే తగిలినచోటనే ||క||

41. కడుపేదవారల గుడిసెలు కూలె
కలవారి గోడసున్నము రాలే
వింత వింత ఈ పోకడవీలనే
విల విల లాడుట మాకు నేలనే.

42. కోటికి పడగెత్తె కలవాడానాడు
కోటికిచేరే కడుపేదీనాడు
అనందములే ఆకలవాడికే
అక్రందనములే ఈ కడుపేదకే ||క||

43. దొంగలు బడిన కొంతే నష్టం
అగ్నిపడిన ఆ హూతి కొందరే
పుప్పైన పూడ్చే ఎన్నో పూళ్ళె
పువ్వులో ఇంత హారము వీలనే ||క||

44. కడు పేదలకు కలవారలకే
కట్టను బట్ట కడుపుకు తిండే
దండిగ నిండుగ దొరికేనులే
దారి లేదు మధ్యతరగతులకే

45. తినుటకు తిండిలేదు వారికి
అడుగను బిడియం వారికిలే
అభిమానంతో బాధలుపడుచే
అవనిలో మిగిలిన సామాన్యులకే.

46. ప్రాణము పోక జీవము లేక
పుట్టెడు మెతుకులు పొట్టకులేక
పుట్టుడు బాధలు పడుచున్నట్టి
పేదల పేదన తీర్చబూనరే ||క||

47. దారి తెలియని దీనులకెంతో
 దయతో సేవలు చేసిరెందరో
 ఎవరిగి తోచిన రీతిగ వారే
 ఎంతో ఇచ్చి తెచ్చి పంచిరే

48. ప్రతిహృదయునే కరిగించే
 పెనుతుఫాను ఆవేదనలే
 ప్రభుత్వ మెంతో సాయముచేసే
 ప్రతిదేశము విరాళమిచ్చే ||క||

49. ఘరణము తప్పదు ప్రతివారికి
 మరి ఎప్పుడొచ్చునో మనకే తెలియదే
 ముంచిని పెంచుచు పోవు దొక్కపే
 మార్గము వదియే ప్రతిమనిషికిలే

50. వుప్పెన వూపే దిని తాలూకనే
 తుఫాను తుడిచే ఎన్నో కొంపలే
 నన్ను వూపేనా ఇంటినికూలే
 నా తనయునే తీసికొనిపోయే

దయామయులే దండి విచ్చే
 ధరణిలో పేదల వాధరించెనే
 తెలుపుచుంటిని అనుభవించెనే
 తెరసా దేవదానంనే ఆ నాటిజాధలే

అ ర్చన ము త్య ము లు

1. చేదలై పుట్టిన చేటు

చేపై పుట్టిన రేటు

చేపై పుట్టిన గీటు

చేపే మనిషికి ఖీటు

2. ధనమున్న చొంగమాటు

ధాన్యమున్న పురుగు గీటు

ధర్మమున్న మనిషి మీటు

ధరణితోన నీకీ గ్రిహుటు

3. నీరుపేదే చులకన

నీటికంటే పలచన

అభిమానం వున్న

అదరణున్న

4. చీకటి సందుల సందడులు

అకలి కెరయగు అంపములు

అందరు కోరే చందములు

అవియే నీతికి బంధములు.

5. కరుకు కత్తులవాట వరుల వెదకే వేట

కరుడు కట్టినచోట కమ్మనిమాట

కరువైన ఆయింట కాంత్రబ్రతుకంట

కట్నాల పేరట తెల్లదనంట.

6. ధనదాహముతో దురపిల్లు చుండే
దారిద్ర్యముతో ధర కుములుచుండే
విశాల జగమున నశాంతి ప్రభలే
విలాసములకే మగువలుమిగిలే.
7. మిణుకు మిణుకుమనే మిణుగురులే
తళుకు బెళుకుల తారలులే
కాంతికి శాంతికి అనరోధాలే
కాంతి శాంతులే మంచిమనస్సులే.
8. కల్లబొల్లి మాటలను వినకునెప్పుడు
తేనెరాయికు పలుకులతో తియ్యగోతులు
తొలకరివానవలె పులకించు మగువలు
వొలిజన్మల కాపాలపుట్టలు
9. మాణిక్యమువంటి మగువనింట
మసిబూసిన మారేడునంట
మమతలతో పూజించునంట
నీ మగసిరికే లోపమంట.
10. ఆకలికి ఆరాటం
అవనిలో పోరాటం
అందితే ఆనందం
అంతేకదా రోకం.
11. గిన్నెలోని గంటిచూచి
గంతులేనే పేదమనస్సు
చిన్నబోవు వున్నమనస్సు
తిన్నవున్న బ్రతుకునున్న.

12 వేధనకు వేకువ
నిరుపేదే లోకువ
వంచనలే ఎక్కువ
కావాలి మెళకువ.

13. మిట మిట జ్ఞానం జగమున హీనం
మూర్ఖుల బాణం తప్పల గానం
గుచ్చుకొనుటయే ముల్లుగుణం
మెచ్చుకొనుటయే మంచి గుణం.

14. ధనముకన్న గుణం మిన్న
గున్నమావి తోటాన్న
తోటలోన నీతివున్న
నీతి మనకు ప్రాణమన్న.

15. సహజ ప్రేమకెప్పుడు చావేలేదు
సాంగత్య మెప్పుడు కోరుకోదు
అందరి ఎదుట నిందలు పొందరు
అది నిజము నీకు మారము కాదు.

16. కుష్టువ్యాధికన్న భ్రష్టమనస్సు మిన్న
భ్రష్టమనస్సు అన్న ఇష్టమేనన్న
ఇష్టములోనన్న కష్ట మున్నదన్న
కష్టమునే కోరుకొన్నకన్నీరేనన్న

17. భ్రమరం కోరును మకరంధం
భామలు కోరును దానికి ఫలికం
భక్తులు కోరేది దైవదర్శనం
జాగునుకోరును స్నేహం హృదయం

18. చీడపురుగు చెట్టును చెరచును
 చెడు స్నేహము మంచిని చెరచు
 చేదు విషమురా ఈ నిజము
 చెప్పక చెడెదవు ఓ నరుడా.

19. దేశానికి వెన్నెముకలే
 దేశ ప్రగతికి దీపాలే
 మంచిని పెంచే మార్గాలే
 మహిలో మంచి గురువులే

20. పిల్లల మనస్సులు వెన్నెలు
 పిలిచిన పలికే కన్నులులే
 పిచ్చిగనవ్వే ఆధములు
 పద్దని నెరుగని నీచులు

21. ఆల్లరి చల్లరి పిల్లలు
 ఆకతాయి కుర్రలు
 అడవినపూసిన పువ్వులు
 అర్థంలేని వ్యర్థులు

22. చదువుదాని మొద్దులు
 చాక లెద్దు మూటలు
 చొవక బారు మూటలు
 చెల్లి చెల్లెని రూకలు

23. పొరపడుటయే మానవ సహజం
 పొంగి పారుటే నదీ సహజం
 పొంగులు తగ్గిన పోవును జలము
 ప్రపంచ పోకడ నిదియే కదరా.

36. కఠినాత్ములే గన్నబిడ్డలే
కన్నకడుపులో కారుచిచ్చులే
కలవరపడుచు కాలముగడపే
కర్మేవద్దు యిలలో నెవరికి

37. నీస్వార్థమును చంపుకో
నీలో మమతను పెంచుకో
మనిషిని మనిషిగా చూచుకో
మంచిమనిషి వనిపించుకో

38. నీతికి చిరునవ్వు అందం
అవిసీతికి నవ్వు అనర్థం
అలజడి నవ్వు అవమానం
హద్దులేని నవ్వు ప్రమాదం

39. పిరికితనం బానిసగుణం
ఓర్పుగాడిద స్వభావం
నిశ్వాసం కుక్క-గుణం
ధీరత్వం మానవత్వం

40. నీటికి నాచు తెగులు
నారికి నవ్వు తెగులు
మంచికి వంచన తెగులు
మంచికి పగ తెగులు

41. నీతినినీడకు ఖ్యాతి నొందుము
నిలకడ కావలె నిరతము నీకు
నీలోనున్న నీ బలహీనతయే
నిలుపున నిన్నే దహించి వేయును

42. ఆకలి దప్పులకన్న తృప్తిమిన్న
అపనిలో నిలిచేది త్యాగమన్న
తృప్తిత్యాగము సోదరులన్న
తెలిసిన మనిషే ధన్యమన్న

43. నీదకానిదే ఆశించకురా
నిజమిది నమ్మక ఓనరుడా
నిరాశపడకురా పామరుడా
నిరతము దేవుని పూజింపుమురా

44. తెల్లనివన్ని పాలని నమ్మకు
తెలివి గలిగి మెలగుము
తుచ్చమైనది ఈ జీవితమురా
తెలిసికొనుమురా ఓ నరుడా

45. ఒక వరనిమడవు రెండు కత్తులు
వరిపిడి తగిలిన వచ్చునష్టము
వడుదుడుకులు వంకర త్రోవలు
వదలిన నీకు సౌఖ్యము కల్గు

46. ప్రాణంపోక జీవములేక
పట్టెడు మెతుకులు పొట్టకులేక
పుట్టెడు బాధలు పడుచునున్న
పేదల బాధలు తీర్చుబూనుమా

47. తృప్తిలేని జీవితం
తీర మెరుగని నా వేరా
తీరనిక్కోర్కెల వలయముతో
తిక్కుమకపడకురా ఓ నరుడా

48. మట్టికుండకు చిల్లి పడగా
మట్టికుండ పారనేయుమా
మంచితనము యిరిగిపోగా
మార్గమంతయు మూతడడుగా

49. వర్షపు చుక్కా నీ విలువెంత
వరదలు పారి వ్యర్థంబగును
ముత్యపు చిప్పలో చినుకెంత ?
ముచ్చట కొలుపును ఆణిముత్యమై

50. మానవులంతా ఒకటేగాని
మనలో బేధము మనలో స్వార్థమే
ముత్యపు చిప్పలో నీటి బిందువై
ముల్లోకంబులు తేజరిల్లుము

అ లో చిం చు - అం టె క్క డుం ది రా
అ స్పృ శ్యు లె వ రు రా ?

అంటరాని వాడెవడురా !

అంతా తెలిసి నాటకమాడేవారు

వారెవరురా ?

తడియంచు, మడియంచు
మమ్మంట బోకంచు ఇంటింట ఆటంచు
ఇదిలించుకొంటూ తనవారు అంటినా
తానమాడేవాడే తన తప్పు దామకొని
తిప్పి కొట్టేడు.

నేనెవరో నీకు ఎరుక ఎరగకున్న తగులు చురక.
 నీ గోడ రాయినే నీ బావి గిలకనే
 నీ బ్రతుకు బాటనే నీ నోటి ముద్దనే
 నీ కూరనంజనే ! నీ కూర్చి పీటనే

నీ నెత్తి తోపినే నీ శక్తి బలమునే
 నేను లేకున్న నీ పూట గడవదే
 నిత్య సత్యముగదా నీ అన్నదమ్మునే
 నేకు నాకు అంటు నిజము కాదంటినే

అంటరాని వాడను ఎగతాళి పదమేల
 అంటరానితనము పెకలించి వేయవే
 కళ్ళమంత తిరుగుతాడు. కాళ్ళతోటి తొక్కుతాడు
 మురిగి చెమట కొర్చుకొంటు బస్తాలు నింపుతాడు.

భాగ్యవంతుల బంగళాలలో బందీని చేస్తాడు
 బస్తాలు విప్పతారు, నైవేద్య మొండుతారు
 దేవునికి పెడతారు దీవించ మంటారు
 భక్తి ముక్తికి కారణము నేనేరా ?
 ఆలోచించరా ? అంజెడుందీరా.

ఉ గా ది శుభాకాంక్షలు

సాకి : విఖిలోవనికే - నీ రాజనములివే

నూతన వత్సరముననే - నిర్మల మనస్సుతోనే

1. తెలుగు వారి పండుగ తేజరిల్లు - చుండెగా
ఉగాది పేరున నిండుగా పూర్వీలోన నుండెగా
2. చిగురు వేప చేదులా, చేరియున్న తీపిలా
చిత్రమైన రీతిగా చేరువగును మనస్సులుగా
3. అత్తవారి యిండ్లను ఆరాటం నిండును
అనందంజీవరియును అనురాగం పరియును.
4. పిన్న పెద్దలందరు పరవశించు చుందురు
పుడమికే వెలుగులు పూసిన విరజాజులు
5. పాత రోత వదలుచూ పేర్కితోను నడుపుచూ
పేదలను ప్రేమించుచూ, పెద్దల దీనెనలు పొందుచూ

నిజం చెప్పు ఉ గా ది - నీతిగరపు ఉ గా

ఏకేట వస్తావు వసంతాన్ని తెస్తావు

వడ్డించిన విస్తరిలా వచ్చి కూర్చుంటావు

పేరు మార్చుకొస్తావు మార్పుకోరమంటావు

మారేకాలంతో పాటు మనిషి మూలంటావు

ఉగాది పచ్చడి నేనన్నావు. వున్నత భావము నాదన్నావు

వేపపువ్వు చేదన్నావు వేగముగా చెడునొదులన్నావు

మామిడిముక్క- పులుపన్నావు. మంచి మనస్సు పెంచన్నావు.

తీపి కలిపి తినమన్నావు. తియ్యకు గోతులు నీవన్నావు

కూడు గూడు, గుడ్డ ప్రతి మనిషికి చాలన్నావు

స్వతంత్ర్యం కావాలని పోరాటం ఆనాడు

స్వతంత్ర్య మున్నదని విర్రపీగటం ఈనాడు

మాన, ప్రాణ, ధనానికి రక్షణేది ఉగాది

మానవత్వమే నేడు అడుగంటింది ఉగాది

కులం, కులం అంటావు కులం తక్కు-వంటావు

గతం త్రవ్వ మంటాను కులం తేలు నంటాను

కులం పడగ విప్పింది రాటువేయ చూస్తుంది

దెబ్బతిన్న కోడెదూడ కుమ్మటానికొస్తూంది

శాంతపరమ ఉగాది శ్రాంతి మాన్పు ఉగాది.

చంద్రమండలాని కెగసినైన్ను పెరిగిదంటావు,

సమాజాన్ని మార్చమంటే చేతకాదంటావు।

విమాజాన్ని మార్చలేని నైన్ను ఎందుకంటాను।

ఏమంటావు ఉగాది. నిజం చెప్పు ఉగాది।

లంచగొండి అంటావు, లంచమిస్తూంటావు।

తిప్పలు మాకంటావు, తప్పులు దాస్తుంటావు।

దగాచేస్తూంటావు. దొంకతిరుగుడంటావు।

తప్పేవరిది ఉగాది నిజం చెప్పు ఉగాది.

బియ్యంలో రాళ్ళుకలిపి, సిమెంటులో బూడిదకలిపి

నూనెలో ఏవో కలిపి, క శ్రీలేని సరుకుంటూ

పైసా పోగుచేస్తాడు। పట్టుకున్న పరమాత్మ పైసా

చాలంటాడు। నేనెలా బ్రతకాలి ఉగాదినిజం చెప్పు ఉగాది।

లేనోడు త్రాగితే తాగుబోతంటావు
 ఉన్నవాడు త్రాగితే సరదాకని అంటావు
 దగాపడి చెడిపోతే దాని పొగరంటావు
 పొగరుపట్టి తిరిగితే పేషన్ అనిఅంటావు

డబ్బు దండిగిస్తేను రండాలు పెడతావు
 డబ్బు లివ్వకుంటేను దండకమే, చదువుతావు
 వైన్, ఉమెన్ అండ్ వెల్త్, తాకట్టు పెట్టితే
 జరగని దేమి లేదంటాను.

ఏమంటావు ఉగాది, నిజంచెప్పు ఉగాది,
 దారుణాలంటావా, వార్తలే అంటావా ।
 ఏన్నో విన్నానంటావా, ఏమి చేస్తానంటావా ।
 తల్లిని చంపిన తనయుడని.

భార్యను అమ్మిన భర్తలని,
 అంధత్వ మించి ప్రబుద్ధులని.
 ఎన్నెన్నో చదివేము ఏమిచేస్తాంటావు.
 వేడుగ చూస్తానంటావా।

నిజం చెప్పు ఉగాది, తప్పేవరిది ఉగాది
 ముసుగులో జీవిస్తూ, ముసుగులో చోచుకుంటూ
 మహాపును లంటున్నారు పురానా పెద్దలు.

అందుకే అంటాను అంతా ముసుగు మయం అని
 అనే దైర్యం నాకుందంటాకు
 ఏమంటావు ఉగాది నిజం చెప్పు ఉగాది
 ఏక్కడచూచినా మోసం, దగా, స్వార్థం

ధర్మము నశించి అధర్మం విజృంభించింది

ఈ మారణ హోమం మాన్యమంటూ

మానవత్వాన్ని పెంచమంటూ

అశిస్తూ అదేశిస్తూ, ఇంకశెలవు తీసికొంటున్నాను.

మేలుకో పీడితజన మేలుకో

మేలుకో సోదరా, మేలుకోరా

మేలుకొంటే మంచిదంటిరా

మరచిపోక మరల మంటిరా

మనస్సున్న మనిషివంటిరా

1. దేవునికి భేదమేల ధరణిలోన భేదమేల
దండిగా నిండుగా ధనవంతుల పరమేల
దేవుడున్న మనకేల దగాపడేకర్మరా
దయారహిత దేశాన పుట్టించే నేలరా,

2. అదిమానవుడే జాతి మూలమంటిరే

ఆదాము అవ్వలే మూలపురుషులంటిరే

వేదాలు, వాదాలువట్టి బూటకమా,

బైబిలు ఖురాన్ మది నాటకమా

3. మతమన్నది నిజమైతే గతమన్నది ఏమిటే
వెతలు మాకేలరా సుతులు కాము మేమురా
వృత్తివలన కులమైతే వృత్తిమాకు లేదుగా
వ్యర్థమైన మాటలతో వంచించ బోకుమా

4. భారతీయ పౌరదా భరమాత తనయుడా
భవితవ్యమై బాటలో పయనించే వీరుడా
కులంమతం స్వార్థపరుల స్థాపితం.
కూతుటి వ్రేళ్ళతో పెకలించుము యువతరం
మేలుకో, మేలుకో, మేలుకో

మారదా? ఈ సమాజం మారదా

మారదా ఈ సమాజం మారదా
మానవులంత ఒక్కటని చాటదా
మనలో బేదము మాన్పదా
తోటివారిపాటివారిగ చూడరా.

1. మానవులలో మొదటివాడే
మనుగడలో చివరివాడే
మండుగుండెతో ఎండువాడే
మామాపేరదగా పడినవాడే.
2. మేడనున్న వాడు మెతుకు రాల్చే
మెట్లక్రింద వాడు కొంగువాపే
భరతమాత విద్వలు యిద్దరే
భవిలో యీ భేదమేలనే.
3. చిలకపలుకులు పలుకుచుండే
చిన్న పెద్ద భేద మనుచుండే
చిత్రముగ వలపన్ని యుండే
చెట్టుకొట్టి కొమ్మ చిన్నదనిరే

4. కుక్క- కన్న హీనుడాయే

కూడులేక కూలిపోయే

కట్టుబట్టలు కరువాయే

కన్న కడుపే చేదాయే

నవసమాజము సమసమాజము

సాధించరా స్థాపించరా

నవతరంగు, యువతరంగు

నలువైపుల కడులరా

మారును ఈ సమాజం మారును

నవ్య కౌంతులు విరజిమ్మును.

మేలుకో పేద జన మేలుకో

అవేధన కావాలి

అవేళం రావాలి

అర్హులం పోవాలి

అలోచనా సాగాలి.

మంధబుద్ధి వదలరా

ముందడుగు వేయరా

మొండి బ్రతుకు నేలరా

మోసపోకు నీవురా.

అధికార మధంతో

అంబరాన పయనించే

కపట వేషదారులకు

కనువిప్పు కలిగించు,

తక్కువైనడు ? ఎక్కువైనడు ?

తప్పుదారి నడిపించే

తిండిబోతు మధ మఱచు

తక్షణమే తరలించు

నీ శక్తిని చూపించు

నీ యుక్తిని ప్రదర్శించు

భారతీయ పౌరుడా

బడబాగ్నిలో పడకురా

బంధనములు త్రెంచరా

భవితవ్యపు బాటవేయ

కులం పేర మతం పేర

కొంపలెన్నో కూలిపోయే

కాటికి పోక నాపునా

కలకలం స్థిరముగా నిలతువా

లాభమేమి లోభుడా

లాటరీ టిక్కెట్లయ్యా

లక్ష లార్జించుటకు

నాణ్యమైన నాటు సరుకా

నాజాగా నోరు తడుప

నర, నరాన జీర్ణించిన విషపుటూట

నాలోన విజృంభించిన విప్లవపూట

తిండిలేక ఒకడు చచ్చే

తిన్న దరుగక ఒకడు ఏడ్చే

కూడు గుడ్డ మాత్రమే
ప్రతి మనిషికి కావాలి
గడ్డి పోచ లేకమై
గజమును బంధించు రీతి

పేదలంత ఏకమై పద్ధతులే మార్చాలి
మారాలి రోజులు మంచిరోజు రావాలి
రావాలి, రావాలి మంచిరోజు రావాలి

విధిరాత - వింతశ్రోత

అనాటి రాజకీయనేత
ఈనాడు పురి వాత
వింతగొలుపు విధిరాత
వినినంతనే రోత

కనువిప్పు కలిగి మెలుగుమురా
కాల గమనమే ఆగదురా
కర్మే యిది యని పూరకుండకు
కారణ మరయ నిజము తెలియురా

బలమున్నదని విప్ర పీఠకు
బాధలు రావని తలపోయకు
భుటై జీవిత మాదర్శం
భువిలో మనకిది నిదర్శనం

ఓడలు బండ్లు బండ్లు ఓడలే
ఓటమి గెలుపులు విధి మలుపులే
మలుపు తెలుపును, మంచి మనస్సులే.
మంచి మనస్సులే మహిలో స్థిరములే

పుట్టిన ప్రతివాడు గిట్టకపోడు
 పుడమిలో నెవ్వడు నిలువపోడు
 పట్టెడు మెతుకుల పొట్టకొరకెగా
 పుట్టెడు పాపాలు చేయుచుండెగా

పేద ధనిక వాడమేలరా
 పుడమిలో విభిన్న భేదమేలరా
 పుట్టేటప్పుడు వెంట తెచ్చెరా
 పోయేటప్పుడు వెంట వచ్చెరా

కులమత భేదము కూలద్రోయరా
 కుటిల నీతినే పారద్రోలరా
 కల్మష హృదయము కడిగివేయరా
 కరుణను నీలో పెంచుకొనుమురా

నిర్మల మనస్సు కలిగి మెలగరా
 నీతిని ఖ్యాతిని నార్జించుమురా
 మంచి ఏమిటో ఎంచి చేయరా
 మనలో భేదము లేదని చాచరా

భ క్తి భా వ న హి ం దూ భ క్తి ర న గే య ము లు
 శ్రీ వెంకటేశ్వర స్వామి సంకీర్తన
 తిరుమలవాసా ఓ శ్రీనివాసా
 తీరనిదా స్వామి నా ఆశా
 తెలియనిదా నీకు పరమేశా

1. ఎదురుగ నిలచే నిరాశా

ఎదను గుర్తించు వెంకటేశా
 భక్తిని చూచి ముక్తినియ్యవా
 యుక్తిగ నన్ను నీదరిచేర్చు ||తిరు||

2. త్యాగులు, భోగులు: యోగులెందరో

తరలిరి నీకు పూజలు చేయ

తొందరపడిన భంగపడుదుననే

తలుపు నెంతనే వేచియుంటేవే ||తిరు||

3. బాలాజీ మారి భక్తుడాయెనే

భువిలో స్థిరముగ నిలచిపోయేవే

తీర మెరుగని నావను నేనే

తిన్నగ నీడరి చేరుకుందునే

కా శీ వి శ్వ నా ధు డు

కాశీలో వెలసిన విశ్వేశ్వరా

కర్మ బాపే మహేశ్వరా

కూరిమి కలిగిన ఓ ఈశ్వరా

పాహీ పాహీ పరమేశ్వరా !

1. సర్వకాల సమ్యేకనమా

సర్వజనుల సర్వంత్రయామా

సకల చరా చర జీవకోటిరా

సర్వము నీలో నిమిడి యుండెరా

2. కల్పవంశులేని కనికర హృదయా

కరుణ జూపుమా కమల నయనా

కష్టములను బాపుమయ్యా

కరములనెత్తి వేడెడమయ్యా

3. ఆనంద దీపిక ఆశ్రిత ధార్మిక

ఎల్లర కోర్కెలు తీర్చే భూమిక

యుల్లమునందున నిలచిన యేలిక

చల్లని వరములు నిచ్చె స్వామిక

భీమేశ్వరుడు

భీమేశ్వరా త్రిలింగేశ్వరా
భువిలో వెలసిన ఓ ఈశ్వరా

1. ద్రాక్షరావరా - దాక్షణ్యకారా

ధరణీ జనులనెల్ల పాలించువాడా
దయరాదా నీకు న్నాపైన దేవా
దర్శన భాగ్యము కలిగించు దేవా

॥చ॥

2. వతిత పావనుడా - పార్వతీశ్వరుడా

పక్షపాతములేక నడిపించువాడా
ప్రేమను రగిలించు నీలోన కరిగించు
పుణ్యంబు కలిగించు పరమన చేర్పించు

3. సత్యసంధుడవే సర్వేశ్వరుడవే

నిత్యంబు కొలిచెద నిన్నే నా మదినే
శోధనలు బాధలు నాకేల దేవా
సాధ్యంబుకాదే నీచెంత చేరా

॥భీమే॥

4. చుక్కానిలేని నావను నేనే

చక్కని బాటను చూపేది నీవే
సర్వము నెరిగిన స్వామివి నీవే
సవరించవా మా బ్రతుకును దేవా

॥భీమే॥

గో పా ల గా నం

నినువీడి 'మనలేసురా గోపాలా

నీజాడ కనలేసురా గోపాలా

జాగేల చేసేవురా

1. నల్లనివాడా సోగ కన్నులవాడా
చల్లని వాడా చక్కని రేడా
పిల్లన గ్రోవూడరా....గోపాలా నా
యుల్లము జల్లసురా గోపాల ||ని||

2. నీ సాన్నిధ్యమే నా పెన్నిదానమే
నిరతరము నీవే మది నిలిచితివే
మనస్సేల దోచేవురాగోపాలా
మారాడ వాడేలరా గోపాలా ||ని||

3. మలయ మరుతము మరి మరి వీచే
మనస్సేమో నీకై తహతహ లాడే
పన్నీరు చిలకించరా గోపాల - నీ
చెలి మనస్సు పులకించగా గోపాల ||నిను||

ఏ డు కొం డ ల స్వామి

తిరుమలగిరి పైనెల కొనియున్నా

తిరుమలవాసా - ఓ శ్రీనివాసా

1. అదిదేవా - అవతార పురుషా
దీనారక్షకా - దివ్యతేజా
ఈ జగమంతయు - నీవీలయేరా
నీలోన నన్నే నిలుపుకోరా ||తిరు||

2. నక్షత్రాని సముద్రాన

నావలో నున్నాను

నడినీటనే ముంచుతావా నా స్వామి

నావ దరి చేర్చించుతావా ||తిరు||

3. కరమురైత్తి నిన్ను వేడ

కరుగదే మనస్సు కాసంతైన

కోపముమాని కోర్కెను తీర్పవా

కావా రావా ఓ వేంకటేశా ||తిరు||

మ ల్లి ఖా ర్జు ప స్వా మి

శ్రీ శై ల మల్ల శ్వ రా ఆ....ఆ....ఆ....

చూ డ చ క్క ని ప ర మే శ్వ రా

1. భ్రమరాంబతోటి కొలువైయుంటివి

భక్తుల కోర్కెలు తీర్చుచుంటివి.

భువిలో వెలసిన కాంతిని నీవంటి

బాగుచేయుము మా బ్రతుకులంటి ||శ్రీశై||

2. నీ చెంతకు నను చేర్చుకోమంటి

నీవేనామదిలో నిలిచితివంటి

త్రిత్వైక దేవుడవు నీవేనంటి

త్రిలింగములలో నొకటే నంటి ||శ్రీశై||

3. అలనాటి పాండవులు దర్శించిరంటి

అగవాల్ల నెల్ల బాపితి వంటి

అచ్చటకు చేరిన మరుజన్మ లేదంటి

అ దారిలో నను నడిపించమంటి ||శ్రీశై||

న ర సి ం హ స్వా మి

నీలమేఘశ్యామా - సోమా

నారాయణ నామ - శ్రీను

న్నదాయజ నామ విన్నే
కొలుచు చుంటినే దేవా.

1. దీనావన నీ దీవ్యస్వరూపము

దీనులపాలిటి దీవ్యతేజము

దావు చేరిన ప్రాప్తవియ్యవా

దరిశనమియ్యవా రయాంతరంగా ॥నీ॥

2. భక్తకోటికి పెన్నిధివందురే

భువిలో సెలసిన దేవుడు వందురే

భూరిజనులను బ్రోతువందురే

బాధల నెల్లను బాపుదువందురే ॥నీ॥

3. మమతను తీసి వండునుచేసి

మానుననుంచి ప్రేమను పెంచే

వండును తిన్న చెంచుజంటకే

పుట్టెను లక్ష్మీ చెంచులక్ష్మీ

4. అది లక్ష్మీని అక్కున చేర్చి

చెంచులక్ష్మీతో సరసములాడే

అరడి చేసిన నరసింహదేవా

అలక్ష్మీ ఈ లక్ష్మీ నీ నీలేస్వామి ॥నీ॥

రా మ నా మ స ం కీ ర్త న

జగములనేలే జానకి రామా

నీ నామ జపమేగా మధుగాతి మధురమృగా

- 1 నడలను కావను నారాయణుండే
నర రూఢును దాల్చినాడే
దశరథ తనయ దర్శన మియ్యరా
ధరణీ తలమునే యేలినదేవా

॥జగ॥

2. కష్టములలో సుల్భావయ్యా
కాపాడుమయ్యా ఓ రామయ్యా
కల్పవృక్షము నీవేనయ్యా
కోరిన వరములు నీయ్యమయ్యా

॥జగ॥

3. పాపుల వీరిచే పాపనుడవయ్యా
ప్రాప్తనీవని నమ్మితి మయ్యా
నిఖిలాండ భాండము నీవేనయ్యా
నీ శక్తి మాకునియ్యమయ్యా

॥జగ॥

శి వ శం క ర స్తు తి

హర, హర, హర, హర, మహాదేవా
శంభో శంకర సాంబశివ

1. శంకరా శివశంకరా ఈశ్వరా పరమేశ్వరా ॥హర॥
ఇందు నందన సుందర వదన
ఇలనే బ్రోచే మహేశ్వరా ॥హరా॥

2. సుమధుర భాషా సురుచిర రూపా
హిమగిరి వాసా హే పరమేశా
జయ జయ నాథా జంగమ్య దేవర
జగన వెలసిన హే వరంధామా

॥హర॥

॥హర॥

3. త్రిభువనదామ త్రిలింగ నామ
త్రికూల దారా త్రినేత్ర వరా
విశ్వకాంతిక్తై వెలసిన దేవా
విశ్వ రూపములు దాల్చిన వీరా

॥హర॥

4. అమరావతినే చేరితివా
అందరి మదిలో నిలిచితివా
ఆశదలను తొలగించితివా
అమరేశ్వరుడను పేరొందితివా

॥హర॥

5. కాశీ పట్టణ మేగితివా
కర్మలు దునుము నెంచితివా
విశ్వేశ్వరుడను పేరొందితివా
వినూత్న కాంతులు వెదజల్లితివా

6. భక్తిగ మీపే తారక మంత్రం
శక్తిని చాచే శంకర నామం
సాటిలేనిదే ఈశ్వరాయనం
సూటిగ నాచే సాంబశివం

॥హర॥

శం ఖో శంకర - ఖో కా శంకర

శ్రీశైల శయనా కాశేశ్వరమున .
దాక్షరవారా దాక్షణ్యకారా

1. ఫణి రాజధారా పార్వతీశ్వరా
పాప సంహారా పాపన చరిత్ర ॥శ్రీ॥

2. శ్రీ కాళహస్తీకి కాశేశ్వరమున
ముక్తి నొసగిన మహానుభావా ॥శ్రీ॥

3. త్రిశూలాధారా త్రిలోకనాథా
త్రిత్యేక దేవా, భోళా శంకర

స హ స్ర నా మ శంకర స్తుతి

కరుణాలవాలా - కమనీయలోలా

కైలాసవాసా కావు మహేశా

1. సహస్రనామాలు స్వామికే మోదాలు

సకల చరాచర ముక్తి ప్రధానాలు

ఏ పేర పిలిచిన పలికేటి స్వామి కే

ఎందెందు వెదకిన అందందు నుంచువే

॥క॥

2. కల్లోల భరితము కలుషాత్మ హృదయము

కరిగించి కురిపించు మురిపించు నీ నామం

అొన్న భక్తుల అండవు నీవయ్యా

హాల హాలమునే చేధించే శివయ్యా

॥క॥

3. అవనికే ఆధారము నీ దీవ్యనామం

అణువణువు పులకించు అమృత మార్గం

అవదలు తొలగించు అసురాగ మొలకించు

అదీ నెరిగి చెరియించు అందరికి నెరిగించు

రా ధా వి లా సం

ఏమని పిలిచేదిరా గోపాలా

ఏరీతి కొలిచేదిరా గోపాలా

1. వెదకి వెదకి వేసారి పోతిరా

రాదా దయ రాదా రాధపై

॥ఏ॥

2. జాలిగ ననుచుచి జాబిల్లి నవ్వెరా

ఏల జాగేల గోపాల ||ఏ||

3. కనులు తెరచిన నీరూపే నిలిచెరా

కావ, రావ మాధవా ||ఏ||

4. కనులు తెరచిన కనుమూసిన నీవే

కనుపాపలలో కదిలేది నీవే ||ఏ||

5. ఎందాక వేచేనురా ఈ రాధా

ఎందెందు వెతికేను

6. ఎందాక దాచేనురా ఈ బాధ

ఏమని వర్ణించురా

శ్రీ ని వా సు డు

శ్రీ శ్రీనివాసా శ్రీతజనపాలా

శ్రేయము నియ్యుమా నద్గుణలోల

1. ఆది అంత్యములేని వాడా

తిరుమల గిరిపై వెలసిన వాడా

అవ్వల పాలిట ఆపద్బాంధవా

ఆసహాయులను ఆదరించుమా ||శ్రీ||

2. నిర్మల భక్తితో నిశ్చల శక్తితో

నిన్ను వేడెడి నీ భక్తులమయ్యా

కరుణాలవలా కరుణించవయ్యా

శక్తిహీనులను శిక్షించకయ్యా ||శ్రీ||

3. హృదయాలోచన నెరిగిన వాడనే

పృథ్వీనేలు పాలకుడవే

భవ భయహార భక్తవరా

భక్తులపాలిటి పెన్నిధి నీవే ||శ్రీ||

రా ధా మా ద వీ యం

వీనాటిదో మన బంధం

ఎరుగరాని అనుబంధం

ఎన్ని యుగాలైన వేచిన దాననే

ఎదురు చూచు నీ రాధనే ॥ కృష్ణా ఆ ఆ కృష్ణా 3 ॥ఎ॥

1) నింగినున్న చందమామ తొంగిచూచెన్

నన్ను చూచి నెలవంక నవ్వసాగెనే

నిలువెల్ల కన్నులతో నీ రాధ వేచేనే

జాగేల చేసేవో వేగరావా

॥కృష్ణా ఆ॥

2) అంధకార బంధురమే నా జీవితమే

అడియాన చేసేవో ఆశలే పెంచెవో

ఆరాధనే, నా పాపమా ఘోర శాపమా

జాలిలేదా నాపైన చేరరావా

॥కృష్ణా ఆ॥

3) పొదరింటి పొంచేవో పూదోట త్రుంచేదో

అలికిడికి నా మధి వులికులికి పడుతుంటే

నీవు రాక నిదుర రాక నిలువెల్ల వణికెనే

నాపైన నీకేల అలకేలనే

॥కృష్ణా ఆ॥

ఆ ద ర్శ భ క్తు డు - ఆం జ నే య స్వామి

హే హనుమాన్ భక్త హనుమాన్

భక్తి ముక్తి సంధాత శక్తి హనుమాన్

1) శక్తికన్న భక్తి మిన్న, భక్తిలోనే ముక్తి అసన్న

ముక్తికోరే భక్తుడన్న భువిలోన నీవన్న

2) రాముడే దేవుడనే రవికుల తేజుడనే

రజరంగ ధీరడనే రక్షించే వీరడనే ॥హే॥

3) సీతజ్ఞాన తెలిసెనన్న చిత్రమైన భావన్న
చింతించు రామునకు చిక్కు తొలగించెనన్న || హే ||

4) రాముడే కృష్ణుడేనే కృష్ణుడే దేవుడనే
దశివతారుడనే ధరణికి చాచేనన్న || హే ||

5) ఆదర్శ భక్తుడన్న అవనిలో నీవన్న
అడిగినది ఇచ్చునన్న అంజనేయస్వామన్న || హే ||

ఏ డు కొం డ ల వెం క న్న స్తు తి !

ఏమి లేనిదాన - నీ కేమికాని దాన

ఎంతో వేచి యున్నా

చెంత చేరకున్నా

|| నీ ||

1. ఏడు కొండలపై - వెలసిన వెంకన్న

ఎగిరి వద్దమన్న - ఎంతో ఎత్తు రన్న

|| ఏ ||

2. నిర్మల మనస్సన్న - అది నీకు తెలుసన్న

కర్మను బాపన్న - మర్మము తెలుపన్న

|| ఏ ||

3. ఆలోచన కాదన్న - ఆరాధనతో నున్న

ఆవనిలో నిలుచున్న - ఆందోభనతో నున్న

|| ఏ ||

4. మంచి మనస్సు నవ్వు - ఎంతో ఓర్పు నువ్వు

వింత వింత నవ్వు వెంకన్న నీ నవ్వు

|| ఏ ||

పే ద త నం

పేదతనం పాపమా పరమాత్ముని కోపమా

మా పాలిట కాపమా మా మనముల కోకమా

భక్తికిలేని లోపమా మా వీడవాని జీవితమా

- 1) కడుపునిండ తిండిలేని కష్ట జీవుల
కడగండ్ర నావుట తరము కాదురా
కరుడు గట్టిన ధనికుల పాదాల క్రిందరా
కాలమే గడుపుటయే పీరి కర్మయా
- 2) ప్రపంచ పోకడ పలు రీతుల మారిన
పేద ధనిక భేదము యిల యేల మారదు
ప్వార్థపరుల సౌఖ్యాలకు స్థానమా
సాధింపులు బెదిరింపులు యిల స్థిరమా
- 3) చక్కనయ్యా చిక్కిన అందమే
చదువురాని ధనికున కానందమే
చదువుకున్న పేద బ్రతుకు నరకమే
చిక్కినెద్దుబోలు నతని జీవితమే
- 4) పేద కడుపు నిండుగా మెండుగా
పుడమికే కడు భారంబుగా
పుట్టించును పుత్రులను దండిగా
పుట్టిన గిట్టిన ఫలమేమీ జగమున
- 5) విడ్డలులేని శాపము ధనికునకు
విడ్డలు కలిగిన పాపము పేదకు
భువిలో వింత బహు వింత
భగవంతుని లీలంటారే అదీ మారు తెప్పదో
- 6) కుంటుబడి అంటుబడి అల్లాడుట కన్న
కుటుంబ నియంత్రణ పాటించుట మంచిది
అనుభవంబు నేర్పినదీ ఈ పాఠము
అందరికీ నెరిగించుట మనధర్మం.

తృప్తి లేని జీవితం

తృప్తిలేని జీవితం

తీర మెరుగని నావేరా

తీరని కోర్కెల వలయములో

తికమక పడకురా ఓ నరుడా

1) జీవితమే ఒక నాటిక రంగము

జీవించుటకు నటన కావలె

జగములో నీకు నీడకావలె

జాతికి జ్యోతిగా నీవు వెలుగువలె || తృ ||

2. అడుగడుగున అటంకముతో

అసంతృప్తితో నల్లలాడుచు

అరుచు వెలుగుచు నున్న దీపమా

ఆ దేవుని చెంత నుండును నీ దెంతభాగ్యము.

3. కష్ట సుఖములు కావశ్యకము

కలకాలము యివి నిలువవు

కలిగిన దానితో కాము గడుపుము

కావలెనన్నను నేమియుచొరకదు.

4. వర్షపునుక్క నీ విలువెంత

వరదలు పారి వ్యర్థంశగును

ముత్యపు చిప్పలో చినుకెంత?

ముచ్చట గొలుపును ఆణిముత్యమై || తృ ||

5. మానవులంత ఒకటే కాని

మానలోబేధం స్వార్థపులేల

ముత్యపు చిప్పలో నీటిబిందువై

ముల్లోకములు తేజరిల్లుమా.

స్వాధ్యక్షము

స్వాధ్యక్షము పెరిగే సౌఖ్యము తరిగే

శోధన జాడలు చాల మిగిలే

1. ఒక పరనిమడపు రెండు కత్తులు
పరిపిటి తగిలిన వచ్చు నష్టము
పంకరత్రోవలు ఒడుదుడుకులు
వదలుము నీకు వచ్చు సౌఖ్యము.
2. చీడపురుగు చెటును చెరచును
చెడు స్నేహము మంచిని చెరచును
చేదు విషమురా ఈ నిజము
చెప్పక చెడెధను ఓ నరుడా
3. నీతిని నీడకు ఖ్యాతి నొందుము
నిలకడ కావలె నిరతము నీకు
నీలోనున్న బలహీనతయే
నిలువున నిన్ను దహించు వేయిము ॥సా॥
4. భ్రమ కోలగించు క్రమపరచుమురా
బావిలో కప్పపు కాపు నీవురా
బాగు పరచుకో నీజీవితమురా
భవిలో వెలుగై నీవు వెలుగురా
5. మూతులునాకే కోతులమూకనురా
మొదలంట నరికివేయుముదా
మూడునాళ్ళ ముచ్చటయేరా
ముల్లోకంబులు తేరిల్లురా.
6. వేషధారణ వీడుమురా
వర్తిల్లుమారా ఈ జగమంతరా
జాతిమత భేదము వీడుమురా
జగములో భేదము లేదని చాచురా.

నీ ది కా ని ది ఆ శి ం చ కు

నీది కానిదే ఆశించకురా
 నిజమిది నమ్మురా ఓ నరుడా
 నిరాశ పడకురా పామరుమ
 నిరతము దేవుని పూజింపుమురా.

1. ఆశనిరాశల అల్లిక జీవితం

అదీరి పడకురా ఓనరుడా

అంధత్వమును వీడురా

అది దేవుని వేడుమురా.

2. తెల్లని వన్ని పాలని నమ్మకు

తెలివి కలిగి మెలగుమురా

తుచ్చమైనది ఈ జీవితమురా

తెలిసికొనురా ఓ నరుడా ||నీ||

3. పొరబడుటయే మానవ సహజము

పొంగి పారుచే నదీ సహజము

పొంగులు తగ్గిన పోవును జలము

ప్రపంచ పోకడ నదియేకదా,

ప రి ప క్ష మ న స్సు లు

అనురాగము నిండెనే

మన బ్రతుకే పండెనా

అనందనిలయం నీ హృదయం

ఆరాధనే నా ధ్యేయం

ఆలపించనా నీ గేయం

కిల కిల నవ్వులు కురిసెనే

కళ కళ వెన్నెల మెరిసెనే

మకరంధముతో పువ్వులు పూసె

మరులుకొన్న తుమ్మెద పాడే
రాసకేళిలో ముంచనా
రాగాలాపన చేయనా
రాగస్రవంతినే అందుకోనా.

రసమయలో నీ చెంతనే
తారలనే నిలరాల్పనా
తరుణీ నీమది పంచనా
చంద్రవంకనే దించనా
చెలి నీచెంతకు చేరనా

సా టి లే ని వే ని ?

సాటిలేనివి మేటియైనవి, పోటీలేనివీ ఈ పుడమిలోనేవి
కవి కలమును - శిల్ప వులికి కళ కుంచెకు
ఈ మూటికి ముమ్మాటికి సాపేలేదు పోపేలేదు॥

1. రాతిని నాతిగా మార్చును శిర్పివులి
రకరకాలను చిత్రించు కళ కుంచె
రచించుచును కమ్మని కావ్యము కవికలము
రంజింపజేయును ప్రతి హృదయమునే
2. సృష్టికి ప్రతిసృష్టి చేయును
సర్వ లోకాలనే మురిపించును
బ్రహ్మకే ఫాలాలు నేర్చును
బంగారు బాటలు భువికే వెలుగులు
3. భరత మాత ముద్దుబిడ్డలే । భుక్తిలేని సేవలు వీరే
బాగుపడే యోగము లేదా । బాగుచేయు ధాతలు భేరా॥

సంఘం అంటే ఎవరు ? సాధించింది ఏమిటి ?

(1) సంఘ మంటే మనమేరా

సాధించింది స్వార్థమురా

స్వార్థముతోటి సమాజమంతరా

శోక భారమే అయినదిరా

(2) సంఘము పేర వేషాలు

సమాజం చేసే పాపాలు

దేవుని పేర మోసాలు

దేశానికివే అరిష్టాలు.

(3) వున్నవి లేనివి కల్పించి

పుర్వినంతయు పూగించి

వున్నాడముల్ ముంచేసి

వున్నత దేవుని పేరనిది.

(4) దేవుని పేర భయపెట్టి

దీనుల కండని చూపెట్టి

దళ దళలు బోధించే

దొర్బాగ్యులను నమ్ము! మండిరే.

(5) దోచు చుండిరి దాచు చుండిరి

ధన వంతులనుని నీల్లు చూండిరి

దండిగ నుండిరి దగుల్ జాతలే

దర్శితులను చూచి నవ్వు చుండిరే.

(6) పాముకు కోరల విషమున్నదిరా

తేలుకు కొండిలో కొంతే నుండిరా

పాపికి విషము నిలుపున నుండెరా
పవిత్ర మనసే మనిషికి సొగసురా.

(7) నీవు నేను ఒకచేకాదా

నీలో నాలో భేదము లేలరా

ఒక్కడే సృష్టికి కారణమైతేరా

ఒడుదుడుకులను సృష్టించు తేలరా.

(8) సూర్య చంద్రులు అందరి కొకడే

సూటిగ పీల్చే గాని ఒకచే

ఆకలి దాహము అన్ని ఒకచే.

అకిపోయే ప్రాణము ఒకచే.

(9) చెట్టుకు పుట్టల చేమకు పుట్టల

చిత్రమైన రీతిగా పుట్టల

చిన్న పెద్దను పేరుతో పుట్టల

చిన్న చూపు మరి ఎందుకు పుట్టేరా.

(10) జాతిఅంతయు నొకచేకాదా

మానవజాతి పేరే కాదా

మానవ జాతిలో భేదమేలరా

మంచి మనస్సుతో ఆలోచింపరా.

(11) కష్టైతో వచ్చెరా కష్టైతో పోవురా

కర్మలు గిర్మలు వెంటరాపురా

నిర్మల మనసే వీకు తోడురా

నీతి ఘోరి స్థిరముగా నిలుచురా.

ఎవరు దేవుడు? దేవుళ్ళెందరు?

దేశమన్నారు పాశమన్నారు
దేవుడన్నారు దయ్యమన్నారు
భక్తిఅన్నారు శక్తి అన్నారు
ముక్తిఅన్నారు యుక్తిగ తన్నేరు.

బ్రహ్మ అన్నారు సృష్టి అన్నారు
శివుడన్నారు శృణానమన్నారు
విష్ణువన్నారు తృప్తుడన్నారు
రాముడన్నారు రాజే అన్నారు.

చిన్నలన్నారు పెద్దలన్నారు
చెల్లిర దేవత లెందరో అన్నారు
చిక్కు ప్రశ్నలు వేసేరందరు?
చిక్కు విడదీయలి దేవుళ్ళెందరు ?

తంద్రే అన్నారు తన యున్నడనారు
పరిశుద్ధడనార్పు పదిమంది వినారు.
పాపులన్నారు కాపాలన్నారు
పాపుల కొరకు నేనేనన్నాడు.

యేసే అన్నారు మోసేడనారు
సిలువే వేసారు చీలలే నాచేరు
తులువలే నవ్వేరు దిగిరామన్నారు
దేవుడవేనన్నారు దారిచూపమన్నారు.

దరిద్రులంత ధన్యులేనన్నారు
ధనికులంత మరి ఏమోతారంటాను

అల్లా అన్నార ఆ దేవుడన్నార
 మహమ్మదు అన్నార ప్రవక్త అన్నార
 మహిలోసున్నాడు బాధలెన్నో పడ్డాడు
 బాధ పడ్డ వాడల్ల భగనంతుడంటారా
 వీడి నమ్మంటారు ? ఏదేవుడంటారు
 నిజము నన్నడిగేరు ఏమిచెప్ప మంటావా
 అందరు మనుష్యులంటాను.

అదీ నిజమంటాను.

మంచిగా నడచిన మహాత్ము లంటాను
 మంచిగా నడచి నీవు మహాత్ముడవ మంటారు.

సంఘంలో స్త్రీ పాత్ర

- (1) మగువలేనినాడు మగవాడు లేడు
 మగవాని నీడన మగనాలి కూడు
 కూడియున్న జోడు కళకళలాడు
 కళకళలాటి గూడే గూడు.
- (2) ఆ స్త్రీపాస్త్రులునున్న అంతస్త్రులున్న
 అన్నదమ్ములున్న అందరు వున్న
 ఎన్నివున్న అన్నవీమి లాభమున్న
 ఎదలోన బాధన్న ఎరిగేది ఆమ్యున్న
- (3) దీపము లేనింట చీకటి నిండు
 చీకడి యింటిలో చిక్కులు మెండు
 చిక్కులతో మగనాడు చీకాకు చెందు
 చీకాకు తొలగించు చిన్నదీపమేమగు

4. అదీనుండి అబల అబుసుగా మారే
అబుసుగా మార్చింది అనాటి అబలే
తల్లి బిడ్డలను సమముగా పెంచలే
తనయుడే గొప్పండు తల్లేవాపే

5. అడ మగవాడు బండి చక్రాలులే
నీ చక్రమూడిన బోల్తాపడనే
రెండు కండ్లలోన ఒక కన్ను లేకున్న
ఒంటి కంటితో ఒడుదుకు నొందు

6 స్త్రీ పురుష పాత్రలు అదీనుండినుండె
ఏపాత్ర లేకున్న అంతయ నున్నే
ఎరిగిన సత్యమే యిలలోన నిజమే
ఎవరు తక్కువకాదు యిద్దరిద్దరే

7. తల్లిదీవెన బిడ్డలపైనే
తరతరాలు తరగని ప్రేమ
తోబుట్టువులు సమానమందు
తోల్లి యింటిలోన నేర్పాలి తల్లే

8. అన్ని నిద్యలు నేర్పించుమా
అబల అబుసును తుడిచివేయుమా
సంఘానికి జీవము పోయిమా
నబలగ శ్రీని నిరూపించుమా

9. అబలను పరదావాటున పెట్టి
అంగభ్రో సరుకుల అమ్మచూపేది
అల్లుడు నెత్తిన పాలు పోసేది
అత్తగ మారిన తల్లేకాదా.

10. అత్త ఒకనాడు నీకిది క్రొత్త

అబలల పాలిటి చెత్త

అడ్డదారి త్రొక్కెనత్త

చూపాలి నీకిక మానత్త.

అడదంపే అలునురా - ఆదినుండి తెలుసురా

1. ప్రేమ పేరట పెండ్లియాడ

ప్రేమ మైకము వలన జారే

జారిపోయిన పడతి బ్రతుకే

నీధి కుక్కల పాలునాయే.

2. ప్రేమ చెరచిన పెండ్లి కొడుకును

పెండ్లియాడును వనిత కాదా

అదీనుండి జరుగుచుండే

అందరెరిగిన నిజముకాదా

3. చెడిన దానిని చేర్చుకొనక

చీక్కులెన్నో తెచ్చుకొనగా

యింటి నుండి గెంటివేయ

యిరుకు నందులే స్థిరములామే

4. పేదతనము వలన పడతిరా

పనికొరకు బయలు దేరెరా

పట్టపగలే చుక్కపొడిచే

పట్టుపరుపే వెక్కిరించే

5. మంచి దారిలో పయనించ

మార్గమేదియు కానరాదురా

వంచన పాలయెనురా

వ్యభిచారిణిగ మారిపోయెరా

త ప్పె వ రి ది ?

1. వ్యభిగరించుట న్యాయమా

వనితలకే అన్యాయమా

స్వార్థపూరిత సంఘమా

శ్రీని పశువుగ మార్చుకే

2. మగువల కన్నీటి ధారలు

మహిని మాడ్చే మండుపెండలు

మనిషి త్రోసిన బురదలు

మరపురా నపవాదులు

3. అమ్మలు మారెమ్మలు

చేతులిరిగిన కొమ్మలు

ఎగిరి చినిగిన పడములు

వీదారి లేని నిర్బాగులు

4. మగువ పేర వ్యాపారము

మగడు చేయ మార్గమేమి

మండె గుండెతో ఎండిపోయే

మాసిపోయిన కట్టెలెన్నో

5. తల్లి దండ్రులే దిక్కులేక

తనయనే తాకట్టు పెట్ట

తట్టుకున్న తరుణి గుండె

తల్లడిల్లి అంగలాల్చే

6. ముండమోపి బండబారే

మొండి బ్రతుకే నీడ్చుచుండే

మూలనున్న మునలి లేచునే

ముట్టుకున్న పగపట్టునే

7. సానికొంపలో మొగుడుచేరే

యింటిమొగము చూడదాయే

పట్టెమంచము పట్టువరుపే

ప్రక్కవాడి వరమాయే

8. వివిధ దేశమునుండి మనులు

వర్తకముకై యిటకు నేగి

వంఛరేగి కాంక్షతీర

భరతనారిని బలికొనగా

9) అన్ని తెలిసియు అన్నదమ్ములే

మిన్నకున్న వీడి దారి ?

వీడి న్యాయము ? వీడి ధర్మము ?

ఓర్పు నేర్పు ఎంతకాలము ?

10) వనితలకు విముక్తి ఎప్పుడు ?

వక్ర మార్గం వదలుటెట్లు ?

ఎవరు దీనికి బాధ్యులు

ఎవరు ? ఎవరు ? ఎవరు ?

తప్పెవరిది ? తప్పెవరిది ? తప్పెవరిది ?

అ నా ది గా ఆ డ ది

మ హి శ ల బా ధ లు - గా ధ లు

అనాదిగా ఆడదంటే అందరికీ అబుసులే

అదేమిటో స్త్రీకి స్త్రీయే శత్రువురా

పుట్టినప్పుడు తల్లి చూపే నిరసన

మెట్టినింట ఆడదాని ఆరళ్ళు

ఒకనాటి కోడలని మరచేటి ఆత్తలు

చిత్రంగా మారుతారు స్త్రీని చులకన చేస్తారు

కట్టుం పేర దమనకాండ చేస్తారు
 కొడుకు పేర డబ్బులాగ చూస్తారు
 కరుడు కట్టిన ఈ ఆత్మలు మారే దెప్పుడు
 ఈ మారణ హోమం మాన్సే దెవ్వరో
 ప్రతి పడతి నడుంకట్టి నిలివాలి
 ఈ ఆగడాలు తొలగించ బూనాలి
 ఆడదండే మగవాడికి చులకనే
 అనాదిగా జరుగుచున్న అన్యాయాలే
 అలి నమ్మే నొకడు ఆడవి కంపె నింకొకడు
 భార్యర పేర బంధించే 16 వేలను మరెయ్యొకడు
 ఫరాజాల పేర స్త్రీలను బలి పశువును చేసారు
 బాల్య వివాహాలు, బాల విధంతువులు
 సతీ సహగమనాలు సజీవ దహనాలు
 కట్టు చొట్టు జాట్టు బోడిగుండు వికారాలు
 అణచిపెట్టి ఆడదాన్ని అటదొమ్మను చేసారు
 చదువులకు దూరంగా చాల కాలముంచేరు
 వండి వార్చే వంటింటి కుందేలుగా మార్చేరు
 కనిపించే యంత్రముగా మార్చి వేడుక చూచారు
 కాలం మారందంటు వూక దంపుడు మొదలెచేరు
 సంపాదన శావాలి చదువు కోవాలన్నారు
 చదువుకున్న మాకు కట్నాల బెడద తప్పలేదు
 చదువుకున్న మగవాడు చవటలా మారేడు
 అంగళ్లో దొమ్మలా అలి కమ్ముడు పోతున్నాడు
 ఓలిలేని అలిని నీలనన్నాచొకనాడు
 అలి ఓలి లాంచనాలు లాగుతున్నాడీనాడు
 రోయ్యకుంది బాకెడు మీసం
 రోషంలేని మగాడికి మీసమెంచుకు ?
 మీసమున్న మగాడికి రోషముండాలి